

Megjelenik a Társalkodóval minden héten kétszer: t. i. vasárnap és csütörtökön. Előfizetheti helyben a szerktő kiadó tulajdonosnál uri utca 433dik sz. alatti Trattner-károlyi ház első emeletén, egyebütt pedig minden királyi posta-hivatalnál. Az ausztriai birodalomba vagy külföldi tartományokba kívántató példányok iránt csupán a bécsi es. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Ertesítőben mindenféle hirdetésny fűlvétetik 's pontosan közöltetik.

April 1jétől julius 1jeig számított évnegyedre postauton vagy szorgalom- és gyorskocsin is 3 fr. 20 krjával elfogad előfizetést a Jelenkor és Társalkodó szerkesztősége.

FOGLALAT: Magyar- és Erdélyország (megtiszteltetés; Budapeston april 19ke; váltóintézet pályája vége. Országgyűl. közlemény: k. kir. leirat az országgy. munkálatok siettetése iránt; 135d. frdi ülésb. különféle üzenetek felolvastatása; 136d. frdi ülésb. észrevételek a városrendezési munkálat iránt; 178d. kerül. ülésb. fels. urunk születésnapj üdvözlétére készült felírás elfogadtatik 's a bányászati munkálat folytatása később elegy ülésb. a' k. kir. leirat kihirdetetik apr. 18d. ker. ülésb. a' bányai munkálat végre jutott 's a' 139d. frdi ülésb. a' mintabörtön és bünt. scala megállapított; budapesti napló: fővárosi ujdonságok; színházi krónika; titoknoki értesítés Reguly urali útjára történt adakozásokról; Arad, Turóc 's Bácsbodrog megyék közgyűléseinek eredményei; iparegyesület; felszólítás b. Wesselényi Miklóstól.)

Spanyolország (vélemény az özvegy királyné fogadtatásáról; Bravo és Narvaez meghasonlása; különféle.)

Anglia (Törvényjavaslat az irlandi választás javittatása iránt; elegy.)

Franciaország (Lengyel husvétü ünnepély; Cubában a keresztények üldöztetése; alkudozás Romával.)

Németalföld (kir. felszólítás a' néphez az önkéntes kölesün tárgyában.)

Dánia (Thorwaldsen fényes eltakarittatása.)

Törökország (a' török pörnép üldözése 's borzasztó kihágási a' keresztények ellen.)

Ertesítő.

Magyarország és Erdély.

Ő es. 's ap. kir. Fels. Jurjevich Józsefet a' m. kir. tudom. egyetem. az állománytan (statistika és bányajog nyugalmazott tanítóját királyi tanácsos czimmel mélt. kegy. díszesíteni.

Fels. királyunk születésünnepét f. hó 19d. szokott fényvel 's buzgósággal üllék meg iker testvér városink lakosai. A' gyönyörű tavaszi nap reggelén több zenekar vonult városunk utcaján fel 's alá, esegő működésével hirdette az országiszertei örömmnap felderültét. Reggeli 9 óra tájban a' városi házi téren teljes díszben tisztelgettek az itt szállásoló katonaság zászlóaljai 's a' már rendezett egyenruhás polgárkatonaság. A' fő szentegyházban számos egyházi és világi méltóság, megyei 's egyéb hatósági tisztviselők 's töménytelen nép hódolatjeljes jelenlétében tartott haladó mise előtt 's után vidám zene és szakaszokint megújított lődözés 's taraczk és álgyurohaj növelé a' nemzeti ünnep nagyszerűségét.

Váltó-intézet pályája. (Vége.)

„Külföldi váltótörvényszék hiteles bizonyítványát, külföldön véghezvitt cselekvénynek az ott fenálló törvények szerint e' hazában leendő elitélésül szolgálándót, magány-uton szerezni nehéz, e' tekintetben az eljáró váltótörvényszék kérne a' külföldről hivatalos uton felvilágosítást. — Az 1723: 48d. t. cz. értelmében zár alatt levők, a' zárhoz nem tartozó javaik tekintetéből, szenvedő váltóképességgel bírónak jelentessenek ki, a' zár kérdése végrehajtási igény-ügy által levén elintézendő. A' természetök, gyárosok, kézművesek és asszonyok is mint ilyenek, ha aláírási czimöket bejegyzik, a' bejegyzett kereskedőkkel egyenlő kiváltságokban részesüljenek. Az aláírási czim bár a' 14d. §. h) pontja rendelkezésének nem felel meg, érvényesnek ismértessék. A' nyugalmazott katonák szenvedő váltóképéseknek jelentessenek. — Minden váltó hitelesítették; különben váltótörvényszék előtt érvénytelen legyen; hitelesítési joggal a' váltójegyzők is ruháztassanak fel 's ekként váltótörvényszék előtt csak sommás per legyen indítható. — Intézkedés az elfogadásban, a' váltó iránt, a' lejárati megváltoztatását 's megnyugtatónyozást tárgyazó bizonylatok fgyelembé vétessenek. Az üres forgatványbeli előzők elleni viszkereset törvényben alapíttassék. Törvény rendelje az elfogadásban, a' sommát és elfogadási időt kitétni. Az ismértelen nyelven irt elfogadás, ismértelen nyelven is irassék ki. — Be nem jegyzett társasági czim alatt történt elfogadásnál, a' nevtől törvényszerűleg aláíró, a' váltótulajdonos kötelezettjének jelöltessék. — Váltószerzők közt ha csak az egyik is bejegyzett kereskedő, váltótörvényszéki biztosításnak lejárati után helye legyen, bővebb bizonylatok nélkül. Jelentessék ki, miszerint az egyenes elfogadónak névbecsülési fizetése jogbeli következményeket nem szűl. — Ha természet feletti akadály igazoltatik, beszámításnak helye nincs, ez törvényben iktatassék. Azon váltók, mellyek különös pénzfajokról szólnak, hasonló értékkel váltathassanak be. — A' váltójegyzők ovásait a' hazában mindenütt érvényesen vehes-

sék ki. Az ovási oklevélbe csuszott hiba az illetőnek későbbi bizonyítványával igazolthassék. — Ovásközlés tekintetéből a' posták oda utasíttassanak, hogy a' postára teendő 's ovást magokban foglaló nyílt leveleket, hivatalos pecsétikkel ellátván, azokról e' tény körülrő vévényt adjanak, melly törvényszék előtt bizonyíthasson. A' hivatalos levelek bérmentességéről törvény alkottassék. A' V. T. I. r. 158. §. g) pontja alatti határidő, a' lépcsőnkint távolabbra mért határidők aránya szerint négy hónapra tétessék. Azon esetben, ha az elfogadás, kibocsátás vagy forgatvány is hamis, a' váltótulajdonosnak a' hamis tényeket követő előzője a' viszkereseti határidőkön kívül is váltójogilag kötelezettjének jelentessék. — A' törvényes kellekek nélküli váltók 's bejegyzett kereskedők közti szerződések váltótörvényszékek utján semmisíthetessenek meg. — Határozatnak meg azon körülmény, mellyben a' köztörvényi zálognak, váltótörvényszéki zálog előtt elsőbbsége van. A' köztörvényi foglalás utján nyert zálogjog, sommás váltókeresetre érvénytelen legyen. — Kereskedők bizományi 's díj mellett eladási ügyei is váltótörvényszéki illetőség alá rendeltessenek. — A' főadós bírāja elibe a' többiek is idézthetessenek. — A' váltóperek járuléka, kárpótlási jogtalan fizetése 'sbt. váltótörvényszéki illetőség ügyek felett, a' váltótörvények fgyelembé vétele nélkül, a' köztörvényi bíróság közjogilag ítéljen. Az ovásközlés a' megkeresett hatóság által, a' nélkül hogy az alapul szolgáló váltó illetősége fgyelembé vétetnek, azonnal eszközöltetni rendeltessék. — A' V. T. II. r. 47. §. szerinti gondnokmunkadíja azon rész 16. fejezet 17. §. hasonlóságára megtérítendő. — Mondatnak ki, hogy a' váltóértékét csak a' váltóban kitett fizetési helyen lehet letenni érvényesen. — A' hitelező számára történt letét felett váltótörvényszékeknek az idősülésnek helye nincs. Sommás kereseteknél nemcsak a' zálog előszámálása, hanem a' zálogbaadás megtörténte is igazoltatni rendeltessék. A' II. r. 61. §ban törvényszéki hitelesítés helyett törvényes iktatassék. Sommás elmarasztalt átküldő levél következtében kézbesítő tisztviselő, a' kifogások beadásának idejét tartozzék bevárni, 's bizonyítványát azon megjegyzéssel, hogy kifogások tétettek vagy nem tétettek, ellátni köteles legyen. Hirlapok utján szükség esetében az ovásközlés és sommás elmarasztalás is kézbesíthetessék. — Keresetlevél mellett az eredeti váltó v. szerződés bemutatni nyilván rendeltessék. — Az áruszerzési ügyek kellekei határozatassanak meg. — Szóbeli szerződések érvényeseknek jelentessenek, ha alkuszkönyvekkel bizonyíttatnak. — Váltóügyekben a' bíróságon kívül kötött egyezség hitelesítésére határidő engedtetni rendeltessék. Nevezetesb ügyek tárgyalási jegyzőkönyvét az ügyvédek magok is készíthetessék. — Az eléggé fel nem világosított körülmény kiderítésére halasztásnak legyen helye. A' tanuk elleni kifogásokat tárgyazó kereset mint maga a' váltó-ügy akként tárgyalassék. Tanuk váltótörvényszék elibe hivatalosan idéztessenek. A' pótló 's eldöntő eskü formája az illető fél által a' perbe mutattassék be. Esküt letenni vonakodók iránt bírsági büntetésre nézve a' váltótörvényszék illetősége állapíttassék meg. Terjedelmes 's több águ kereskedést üzök két könyvvel több hiteles kereskedési könyvet is vezethessenek. Ítéletet azon egy perben csak egyszer hozhasson ugyanazon váltóbíróság. A' hétszemélyes tábla, a' királyi váltófeltörvényszék felett a' formák meg nem tartatása miatt határozasson. Mondassék ki, hogy a' váltótörvényszék által rendelt hatalomkört a' megkeresett hatóságnak megtagadni szabad ne legyen, hanem minden végrehajtásnál támadó kérdés igényperre utasíttassék. — A' vagyontalan és szűkevény adós letartóztatása hozassék be. — A' végrehajtó bírói tag az adósleveleket is bírói zár alá vévén, letéteményezni tartozzék. Végrehajtó tag az összeírást a' feleknek azonnal kiadni, 's egyszermind a' kiküldő hatóságnak bemutatni tartozzék. A' biztosítási végrehajtást átküldő levél következtében eszközölt hatóság az összeírást a' megkereső váltótörvényszéknek egy példányban azonnal küldje meg, más példányban az igénykérdések elintézése végett tartsa meg. Az első bírságu rendezett tanácsal bíró városok nevei a' váltótörvényszékekkel minélelőbb közöltessenek. — Igényperekben a' végrehajtáshoz nevezett megbízottnak megidézttetése

elegendőnek ismértessék. Az Erdélyországban intézendő végrehajtások miképeni eszközése 's az erdélyi kormánysszékek a' váltófeltörvényszék levelezhetése iránt intézkedés tétessék. A' panaszlott gondnokának munkadíját, az eljárást okozó panaszló előleg térítse meg, a' végrehajtásnál beszámítandót. — A' II. r. 213 §. kir. intézkvény által változtatva levén, a' szerint módosíttassék. Az ügyvédi megbízás az aláírónak pecsétje nélkül is érvényesnek rendeltessék. Ügyvéd munkadíja a' végső határozatban oda itéltessék, ne csak elhatározatassék. A' váltótörvényszéki díjak a' követelés mennyiségének aránya szerint nagyobb összegeknél főlebb emeltessenek, 500 p-ftnyi követelés erejéig állhat a' fenálló díj-szabás, ennél nagyobb összegektől kétannyi díj vétethessék, valamint az ügyvédi munkadíj is a' követelés mennyisége szerint vettessék ki. Végrehajtásnál ugyan azon ügyet illető váltótörvényszéki díjak, a' felperes kielégítése előtt elsőbbséggel birjanak. A' tanuk, műértők 's eskető rabbi díjaira is terjesztessék ki a' II. r. 16d. fejt. 8. §. rendeleete. Azon hivatalos személyek napdíjait, kik átküldő-levél következtében nem törvényszerűleg jártak el, köteles legyen az illető váltótörvényszék megtagadni. Illyenek 's ezekhez hasonló többnyire azon nézetek, mellyekkel a' váltótörvény több szakaszának magyarázása 's bővítése némelylek által kívántatnák. Köztük aligha sok találkozik, mi fgyelmet igényeljen; mivel nagyobb részint a' törvény szelleméből következtetesen folynak, vagy tárgyazzák a' bizonyítékok minőségeit, melly bizonyítékok alkalmazására a' sokoldalúságot tekintve, törvényt alkotni általában lehetetlen; váltótörvényünkben egyedül ezen szük alkalmazási kör hagyatván a' bíró ítéletére. Jóllehet mégis az elősorolt nézetek közt lehetnek fgyelmet érdemlők, sőt olyanok is foglatatnak, mellyekben a' magyar váltótörvényszékek kezelési eljárása különböző, mindazáltal az ügyfelek érdekében ezer színben előtölülő vélemények többnyire mellékes és csekély észrevételek fölélt, a' három év alatt rendszeres gyakorlatba lépett v. bíróság felül emelkedett, rólok a' föitélősékek követendő utasításkép többnyire határozotak. Minélfogva lehetlen némelylek észrevételeket, bizonyos lapban tanulságosaknak szentesítettek, érintetlen fgyanomb, mivel általok a' váltótörvény homályosítása, 's azok kezelttetése elleni vád, sima fátyolos kézzel borsoltatott. — Ezen tekintetben, a' tárgy érdekétől elszigetelten, csekély ségem némi felvilágosítással fog alkalmatlankodni az olvasónak, előkeresvén minden közlést, mi hirlapokban váltóügyek irányában olvasható. — 1842dik évben a' pesti hirlap 207. számában egy hirczafolat közöltetett, védelmül olly váltóügyre nézve, melly két egyformán ítélő váltótörvényszék bírálásán menvén keresztül, védelmét nem igényelhetette volna, és a' hirczafolati modort tárgyméretlenségnek tulajdonítá az ügy avatottja. — Mult évben a' pesti hirlap 293. számában a' műipar akadályai közt, a' váltótörvény és annak kezelttetéséről közölt észrevételeken lehetlen csudáforolatsunkat elhagatni, és a' Világ 89. számában ez iránt közölt czáfolatnak, a' személyeskedéstől elvontan, meg van érdeme. — Különös! némelylek azon andalog, hogy váltótörvényszékhez beadott váltója miért nem változik azonnal bankjeggyé, vagy ezüst huszasokká? vagy a' mi egyre megy, miért akadályoztatik a' váltótörvényszéki eljárás felebbvitel által? váltótörvényünkben a' esalhatlanság bélyege két egyenlőn ítélő bíróság határozatának homlokára süttetett; 's ezen intézkedést a' természeti jog elveivel megegyeztetni könnyű. A' perújítás 's végrehajtásnál támadó igénykérdések ellen emelt szóra többet mondani lehetetlen, mint azt, hogy a' másét elvenni a' váltótörvényszék sem akarja. Azon észrevétel, hogy a' váltótörvényszéki határozatok bírói parancsok által törvény ellenére félbenszakasztatnak, szükségessé teszi a' következő megjegyzést, miszerint eddig a' pesti váltótörvényszékhez két udvari parancs érkezett, mellyeknél fogva két váltóügy felkivántatott, azonban az utóbbinak elfogadtatását tárgyazó határozat főlebbvitelvé, felette a' felsőbb bíróság törvény értelmében határozott. A' karhatalom megtagadtatásának kérdése az, melly valódi fgyelmet érdemel; a' váltótörvényszéki határozatok és eljárás törvényszerűsége kitüntetésére hozván fel, a' mennyiben nem emlékezzünk olly karhatalom megtagadási esetre, mellyben a' legfelsőbb intézkedés

a' váltótörvényszéki határozatok ellenében a' karhatalom-megtagadásnak tulajdonította volna a' győzelmet, ez egyetlen 's igen nagy akadály, 's általa a' váltótörvényszéki határozatok szélessége mind annyiszor csorbát szenved. Mit kelljen mondani megye általi megtagadásáról a' váltóügyben alkalmaztatni rendelt tanuk kihallgatásának, midőn a' váltótörvényszéki határozat, mint collisio officiorum esete, törvény által nem adott bírálgatással keletkezett véleményező szóra, a' peres felek kárával hatósági rendeletnek áldoztatott fel. — Mindezek fölött egy nevezetes vád terheli a' váltóintézetet, hogy gyakori csődöket hamis bukásokat teremtett; hogy álhitelezők követeléseire ad a' váltótörvényszék biztositást, 's ezek által az adós javai nagy részben elfoglaltatván, igen kevés jut csőd alá a' jó lelkű hitelezők kielégítésükre. Ezen vádra engedje meg az olvasó a' vádlóknak tanácsolhatnom, hogy az álhitelezők nyakába kolompot kötni méltóztassanak. Visszaélések még akkor is történnének, ha legszigorubb példás büntetéssel kivétel nélkül fognak megtorlatni, sokkal inkább történnének akkor, midőn az ekképen fölfedezett vétkesek is képesek a' büntetés alól kismulni. — Ha a' váltótörvénynek azon szigorú szabálya, kiméleti napoknak helyt nem ad' okozná a' bukásokat, felleven azt, hogy a' bukott lehetőleg igyekezett jól gazdálkodni, de a' fizetési határidőben nincs kiségitő kölcsönintézet, foglalás alá kell kerülnie, 's ekkor minden hitelező összetódul: úgy tetemes veszteséget a' csődhitelezők még sem veszthetnének. Hanem, a' hamis bukásokat kivévén, csődök okozójának azon csillogó fényű boltokat kell tartanunk, melyeknek minden csillámairól az adósság pislog, továbbá a' tetben és viseletben kiáltó fényűzést; mert a' ki 10 — 15 kamattal terhes kölcsönből nyit boltot 's az árukat hasonlóan szerzi be, még is sokszor 4 — 5 százaléki nyereseménnyel kénytelen áruit eladni, bár mennyire törjön boldogulni, lehetlenséggel küzd. A' hamis bukások kipuhatólására pedig a' pesti hirlap mult évi 312d. számú vezércikkében közölt eszme szerint, a' csődpert megelőző vizsgálatot, miként az a' Napoleonféle kereskedelmi könyv rendeleténél fogvást a' lombard-velencei királyságban divatoz, czéltalanok nevezni nehezen lehetne. — Kivánnák némelyek a' csődpereket az első bíróságu váltótörvényszékekhez áttétni, miben a' gyors eljárás mellett aligha lenne más nyereség mint az, hogy a' tömeg nevezetes díjak terhétől menekednek meg. — Végre midőn a' váltótörvények kezelése elleni vádül felhozott, hogy váltótörvényszék előtt az ügyek félben szakasztnak; a' közönség elibe terjesztett ezer bal-fogalom felvilágosítására alapos véleményemet legyen szabad kijelenteni. Váltótörvényszék előtt az ügyek vég-elítés előtt (minthogy a' halasztást vagy tanu-kihallgatást mint a' perfolymot illető eljárást félben szakasztásnak mondani nem lehet) félben szakasztnak, vagy függőben hagyatnak akkor, ha az alperes idéztetése végett megkeresett hatóság, annak idéztetését tárgyzó okiratot a' kitűzött megjelenési hatánapig nem küldé be, mi természetesebb, mint ez esetben annak megérkezésére várakozni vagy sürgetni azt, mielőtt az alperes elmarasztalnék. Ezen eljárás jog- és törvényszerű. — Végrehajtások szakasztnak félben az igénypercek által, igen, de ezt törvény rendeli azért, mert a' váltótörvényszék sem foglalhatja el az adós vagyona helyett a' másét. Hogy némelyek fontos és hosszas ügyvédi szó-váltásokkal terhelt ügyek elintézése nem rögtönzöttetik, azonban kimérthatáridőn túl nem marad, azt félben szakasztásnak nem nevezhetni. A' váltóügyek egyedül azon esetekben szakasztnak félben, ha a' követelés zálogjoggal biztosítva nem levén, a' panaszolt elleni csőd kiütésével a' csődbírósághoz utasítatnak, azonban jólelkű váltóhitelező a' csődbíróság előtti ügyködéstől sem retten vissza. — Mellyek után meg kell vallani, hogy a' váltótörvényszéki eljárás rendszere ellen nincs ok szót emelni; kezelést illetőleg, azt, mi szolgál a' gyors eljárásnak akadályul, minden fogja tudni, ki a' munkateher követ képes latra vetni. Elégületlen emberek azonban lesznek örökké. Midőn pedig a' hiteltörvények javítottása felől szó vagyon, azon irányt, a' váltótörvény-kezelés megtámadtatásának gyanuja nem terheli. — A' v. törvényt illető javításokra nézve, első kérdések közé leginkább tartozhatnék: kell e' a' váltó eljárásokhoz több jogot engedni 's némely alapelveken tágitani, továbbá: intézkedjék e' a' törvényhozás az iránt, hogy a' v. törvényi határozatok a' közhatalóságok „nem teljesítem“ szavával megsemmítenessenek (nullificáltassanak.) A' csődtörvények javítására nézve másképen áll a' dolog. Midőn a' hamis bukások esetei gyakorabbak lettek már annyira, hogy azok a' nép szájában terjedő rossz hírek, 's a' pesti hirlap fentebb előhozott számaiban nyilvánított vádak ellenében, csak igen kevés esetben védelmezhe-

tők, elhárítatásukról gondoskodni szükség. Mit használnak azon büntetések, mellyek még a' korán napfényre jutott vétkeket is, majd az ügy befejeztével, a' csődperben talán elérendik, ha kedvezvények miatt simitás vagy feledékenység által el nem takarhatók, vagy miként köztapasztalatok szerint, a' csődper kibékülés miatt véget nem érven, büntetésre nem kerül a' sor. Tudunk esetet, hol a' bukott megvallá, miszerint hitelezői megcsalására hamis váltókat használt, 's ennek csődperben alig reménylünk végétéletet, melylyel a' büntetés vétek megtorlására elsántíthatasson. — Azon indítványok, mik a' hiteltörvények módosítására a' p. hirlap 312d. számú vezércikkében közöltetvék, szakértők figyelmét igényelvén, csekélységem, a' váltójogi illetőségű oklevelek betábláztatása iránt előadottak érdemében, a' váltóüzleteket olly fekete csalárd színűeknek, miszerint nem érdemlenék azt, hogy a' tartozási érték betáblázás nélkül ingatlan vagyomból kielégíthető lenne, nem ismérheti el. Mert ha áltáljában annyira vétkesek a' váltói üzletek, mint erkölcsi rossz töröltessék el. De ha szabadságában áll az embernek a' j a t vagyona felett rendelkezni, az akarat tisztaságából kifolyó váltójogi szerződések, mellyek a' szerződő felek sérelme nélkül mennek végbe, még azon esetben sem vétkesek, ha az elfogadó a' kölcsönpénzt szokott becsénél többre becsüli; ha gyapját, buzáját 's t. a' szerződő olly á r o n kötelezi szállítani, minél nagyobb nyereseménnyel örvendhetne. Szokássá vált a' magyarnál, feledőleg a' hitelező viszonyait, az adós felett mondani el a' siránkozást. Jelenleg a' váltótörvényszék i n g ó vagyon hijányában, ingatlan vagyona is megrendeli a' kielégítési végrehajtást közhatalóság által teljesítenni, a' fenebbjelet indítvány értelmében, pedig a' váltóhitelező, ha váltóját be nem táblázta, miután váltótörvényszéki végrehajtás után az adóst ingóiból kivetkezetté, de még követelése ki nem került, kénytelen lenne elnézni, hogy a' d ó s a tetemes ingatlan vagyon felett urkodik, vagy váltójogilag nyert ítéletét füstre akasztva, a' hátramaradtösszeg iránt közjogi betáblázást követő közjogi pörlekedést kénytelen lenne kezdeni. — M i u t á n pedig a' váltóintézet úgy, a' mint kihatást gyakorolja, a' czélnak lehetőleg megfelelő a' váltótörvények kezelése, mind az által, hogy hitel-öregbítésre a' hitelezőt gyors eljárással biztositja, mind az által, hogy a' nyilvánult hamis váltófoglalkozási esetek megtorlására a' büntető bíróságokat megkeresni soha nem késik, kedvezőleg hat a' status czéljainak közelítésére, adja isten, hogy a' hiteltörvények módosítását tekintetéből, a' több rokon intézet gondjai közt, a' váltói biztositás, a' végrehajtást akadályozó hatalomkar megtagadtatása, bukásoknál a' bukás okairól teendő előleges vizsgálat feletti intézkedés az egybegyült orsz. Rdek figyelmét el ne kerülje!

Országgyűlési közlemény.

Kegy. kir. levél, az országgyűlési munkálatok siettetése iránt.

Sacrae Caes. et Reg. Apost. Majestatis, Domini, Domini Clementissimi nomine, etc. benigne intimandum: Quum Comitibus his multum jam ultra legalem terminum decurrentibus, administrationis etiam publicae intersit, ne ea in longius producantur; Altefatam Suam Majestatem Sacratissimam Dominus Status et Ordines benigne provocandos jussisse: ut pertractationes obsectorum quae tam in nexu benignarum Propositionum Regiarum, quam ex legali indole sua expedienda supersunt, omnimode accelerare, illarumque resultata quoocys altissimo obtutui substernere satagant. In reliquo summe fata Caesarea et Regio-Apostolica Majestatis lisdem Dominis Statibus et Ordinibus gratia Sua Caesareo-Regia clementissime ac jugiter propensa manet. — Per Sacram Caes. Regio-Apostolicam Majestatem. — Viennae, 12a Aprilis 1844. — Ladislaus Szögyényi.

Ugyanaz magyarul:

Ő felsége 'stb. nevében az ország KK. és RReinek kegyelmesen tudtokul adandó: midőn a' jelen országgyűlés a' törvényes határidőn már jóval túl folyván, a' közigazgatásnak is érdekében áll, hogy az messzebbre ne nyujtassék; ő felsége az ország KK. és RReit kegyelmesen fölhívni parancsolta: hogy azon tárgyaknak, mellyek mind a' k. k. előadások folytán, mind törvényes mi-voltuknál fogva még elvégzendők, tanácskozás alá vételét minden módon siettetni, és azok eredményeit legfelsőbb megvizsgálás alá mie öbb fölterjeszteni ügyekkezzenek. — Egyébiránt 'stb. ő cs. 's ap. kir. felsége által. Bécsben, 1844. apr. 12kén. Szögyényi László.

135ik orsz. ülés a' nm. főrendeknél aprilis 11én déli 12 órakor. Nádor ő cs. kir. Fensége a' mai ülés czélját abban határozván meg, hogy a' városok elren-

dezési munkálata, valamint más rendű üzenetek is felolvasassanak, az említett munkálat szerkesztésére megbízott választmánynak nm. elnöke jelenté, hogy küldetésének megfelelőleg a' választmány az illető itélőmester ural ezen tisztökben eljárván, némely csekélységek kivül, ott t. i. hol némely §§ felfüggesztettek, a' választmány az utóbbi rendelkezésig semmi különös észrevételt nem talált. Mire a' f e n s é g e s elnök az e' munkálatot kísérv, 's a' tek. RRhez átküldendő üzenetet felolvastatá 's közíratra utasítá; a' munkálatnak mostani felolvasását pedig szükségtelemnek találván, ennek is közíratát rendelé. Felolvastattak azután ő cs. királyi fensége rendeletére következő üzenetek: a) üzenete a' t. RR. a' m. főRRhez a' büntető törvénykönyv-javaslatnak a' börtönrendszerrel szőlő 3dik része iránt. b) üzenete a' t. RR. az országgyűlésnek évenkénti tartatása iránt a' felirási javaslattal együtt; c) üzenete a' t. Rnek a' hajdu 's jászkon kerületek belrendezése 's országgyűlési szavaztjoga tárgyában; d) változások a' hajdu-kerületről szőlő törvényjavaslathban, 's végre e) változások a' jászkon kerületről szőlő törv. javaslathban. Mindezek közíratra bocsátatván, az ülés eloszlott, mint már röviden érintettük.

136dik országos ülés a' nm. főRRnél april 13án reggeli 10 órakor. Tárgya: észrevételei a' mélt. főRRnek a' sz. k. városok elrendezését tárgyzó t. czikk iránt, úgy szinte meghitelesítése azon üzenetnek, melly e' tárgyban a' t. RRhez küldendő. Felolvasván az országbírói itélőmester ur a' munkálatot mostani lényegesen megváltozott alakjában, mint azt lapjaink annak idejében közlendik, annak 97, 143, 150, 213, 280, 295, 316, 356, 358, 387, §§. valamint a' munkálat 9dik részére nézve többféle elvi 's kifejezési észrevételek tétettek 's többnyire el is fogadtattak, valamint némely defíniók is h a t á r o z o t t a b b a n a d a t t a k. E' s z e r i n t e l v é g e z t e t v é n ezen fontos tárgy, a' fenséges elnök a' gyülekezetet eloszlatta, miután még a' következő ülésre azon küldöttés-kinevezést tüzte vala ki, melly az üzenetet a' hozzászátolt munkálattal a' t. RRhez átvieni, azután pedig az első érdemleges ülésben a' tek. RRnek a' rabokkali bánásmód tárgyabeli üzenet fog tanácskozási anyagul szolgálni.

178dik kerületi ülés, april 15kén d. e. 9 1/2 órakor. Elnökség: Zsedényi Eduárd Szepes és Zákó István Bács megyék követei. Jegyző: Szemere Bertalan, Naplóvivő: Zsoldos Ignác. Az ülés megnyitására azonnal gr. Vay Dánielnek mint Korpóna városa követének bemutatása jelentetett az elnökség által, valamint egy petitio is adatott által az illető választmánynak. Együttal jelenté az elnökség hogy f. h. 19én felséges urunk születésnapja levén, czélirányos lenne üdvözlő felírást küldeni; mi is egyhangulag elfogadtatván, felkiáltás által annak elkészítésére Palóczy László jegyző felszólított. Átmentek azután a' t. RR. a' bányászati munkálat tárgyalására 's a' 9ik czikk: „adományzasi, bányavám, beváltási, elővásárlási, pénzeretési jogok és sóbányák elidegeníthetlenségéről (30., 31. §§.), a' 10ik czikk: „főfelügyelési kir. jogról“ (32 — 34. §.), a' 11dik czikk: „a' bányászkek, mint első bíróságu itélőszékek felállításáról.“ (35 — 54. §.) 's a' 12. czikk: „A' négy bányakerületben felállított bányászkek hatóságáról“ (55 — 58. §.) elvégzetettek. — A' bányai bíróság iránt szavazás kívántatván: külön bíróság legyen e' a' bányai vagy pedig a' megyeivel egyesíttessék? a' többség külön bíróságot határozott. — Végre az üdvözlő felírási javaslat felolvasatván, közíratra utasított.

Déli egy ór. mindkét tábla külön teremeiben a' száz harminczhetedik országos ülésre összegyűlvén, a' fenséges Nádor a' városok elrendezési munkálat általvitelére mélt. győri megyés püspök szónoklata alatti küldöttséget nevezett, melly egy utal a' t. RRet elegyes ülésre híná meg. Megjelenvén a' t. RR., ő cs. kir. Fensége egy legujabban megérkezett 's f. h. 12től kelt k. kir. leiratot felolvasatott, mellyben ő cs. k. Felsége az orsz. KK. és RRet felhija, hogy a' törvényes időszakot már túlhaladta országgyűlést minden módon gyorsítani, 's a' törvényjavaslatokat minél előbb fölterjeszteni iparkodjanak. — E' k. kir. leirat szokás szerint a' t. RRnél fölolvastatván, mindkét gyűlés eloszlott. 1: feljebb.

Budapesti napló. Mult héten a' nagyhidutczában egy fiatal férfit veszett kutyá mart meg, melly szerencsétlenség után azonnal hirdetteték, hogy a' kóbor kutyákra vigyázni kell. Ily szomorú eset fővárosunkban évenként rendszeren többször meg szokott ujulni, 's mindedig sem hozott hatályos rendszabály e' veszély elhárítására; vagy talán századunk szelid jelme kívánja, hogy a' kutyák lehetőségig kíméltessenek, az emberek biztosságára ellenben csak amugy mellé-

kesen fordítassék némi kis tekintet? Bécsben csakszájkosárral ellátott kutyákat (ür el uezán a' rendörség, de nálunk talán az ugatási és harapási szabadságnak is vannak hókeblü pártfogói? Valóban ideje, hogy legalább e' tömédek négy lábú ingyenélők száma kevesbítették Budapestben, vagy legalább oly állapotba helyeztessék, hogy az emberek ártalmára ne szolgáljanak. — Marakodásról szólván, megemlítjük egyuttal, hogy Lipésben legujabban egy magyar könyv jelent meg, melynek ára 3 huszas, tartalma igen marczona, belhese pedig = o. A' ki megveszi, alkalmasint megbánja pénzét, s legfőlebb is csak arról fog meggyőződni, hogy a' szabad sajtó gyakran nagyon keserü gyümölcsöket is terem. — Mult kedden egy asszony a' Dunába ugrott; hogy nem szabadított ki, azt hihetőleg nem szükség említenünk. — Színésznök Pozsonyba rándulásáról annyit beszéltek már, miszerint most magok sem tudják többé igazán, hogy csakugyan fölmeunek é v. nem? Bartay mindenestre nagy áldozatot tesz a' francia és német színészetet inkább pártoló pozsonyi közönségnek társaságát fölviszi, mert ez neki legalább is hatezer ft-ja kerül, s kérdés: fog é majd annyit bevenni Pozsonyban! Mi köve hiszszük ezt, mert hiszen a' nemzeti színészet előmozdítása, melyhez oly sok országos ohajtás van esatolva, nem egyetlen éjszakai táncmulatság, mely csupán a' czipék talpait és tüdőket koptatja! — A' pesti magyar egyenruhás polgárság egyedül magyar parancsszavakat fog gyakorlatainál használni. Játékszíni krón.: nemz. színpadunkon f. hó 12én adaték „Ezred lánya” dalj. 2 felv.; 13án Egressy Gábor jutalmaul bérszünettel „Othello” szomoruj 5 felv. Shakspearetól; a' jutalmazott tápsokkal fogadtatott; 14én „Országgyűlési szállás” vigj. 4 felv., Babiczky Karolina először lépett föl mint szerződött tagja színházunknak; igen csinos alak, nagy vonzalom a' pályához, és szorgalom idővel egyik kedvenchévé tehetik őt a' közönségnek; 15én „Szökött katoná” népszínmű 3 felv.; 16án „Bájtal” dalj. 2 felv.; Benza mint vendég Dulcamara szerepében lépett föl; 17én Lendvayné jutalmaul bérszünettel először „Romeo és Julia” szomoruj. 5 felv., Shakspeare után ford. Gondol Dániel; 18án „Oszkár” vigj. 3 felv., közben Biber Kissasszony zongorán hallatá magát. Jövő hétfőn Briccialdi kezdendi meg fuvolaversenyét bérszünettel. —

Első jelentés a' Reguly Antal uralutjára a' m. t. társaság titoknokához befizetett segédpénzekről (és pedig academiái tagok részéről): gr. Andrásy György 50 ft, Bajza J. 1 ft, Döbrentei G. (Berzsenyi-példányokban) 30 ft, Fogarasi János 10 ft, Gebhardt Ferenc 10 ft, Kiss Károly 10 ft, Kovács Mihály 2 ft, Kubinyi Agoston 20 ft, Luczenbacher J. 1 ft, Lukács Mórész 5 ft, Schedel Ferenc két arany, Schedius Lajos öt arany, Széchy Agoston 3 ft, Szilasy János két arany, Szontagh G. 5 ft, Sztrókay A. 10 ft, Tasner A. 5 ft, Wargha István 1 ft, Zsoldos Ignác 5 ft; s így összesen 168 ft conv. p. és 9 arany. — Pest, apr. 18. 1844. Dr. Schedel F. titoknok.

Aradmegyel közgyűlés. Másfél héig tartott közgyűlésünk napjait nem emésztők fel eredménytelenül. Éber figyelemmel tárgyalók nemzeti létünk életkérdéseit; s mert józan értelmiség és pártatlanság istene lengett felettünk, végzetünk haladó korunk igényeinek s meggyék szellemének ébethü képét tükrözik. Tanácskozásunk ezentuli könnyebbitése vég e t l tapintatoszerűleg fogadtatott el az indítvány, mely szerint a' gyűlésünkön előjövendő tárgyak sorozatánácstermünkben eleve kifüggesztetendik. Ezen indítvány annál melegebb részvételre talált, mivel általa megelőztetvén a' tárgyak feletti készültségünk elhamarkodást könnyen okozható hibája, annál érettebb megfontolás adand irányt tanácskozásunknak. Beszámítotték még azon körülmény is, hogy ez által elzáratván a' tárgyak netalán lehető tervszerűleges elhalasztásának sorompója, ele v e számüzetik a' visszaélések s ezekkel karöltve járó személyeskedések gyilkoló métélye. Másik czélraható indítványint fogadtatott el azon utasítás, hogy alispánunk ezentul bel állapotunk mibenlétének rajzát közlende velünk gyűlésünk első napján, valamint a' scontronák a' RR. felvételi akaratához szabályozandó felolvasása is. Harmadik indítvány tétetett a' levelezéseknek gyűlésünkben leendő előterjesztése, s az expeditióknak mikép történése felett örködendő bizottság kiküldése végett. Alkalmat adott ezen indítványra legközelebb mult közgyűlésünk azon határozatának nem foganatosítása, miszerint meggyék egyik táblabírája személyén az itt szállásoló dzsidás ezred egyik főtisztje által elkövetett botrány adatul a' katonának polgáriakkali viszályokban polgári hatóság alá rendelésére országszerte határozatott köröztetni. Az indítvány első része végzéssé lön, a' másik pedig, bár többen emelénk szót mellette, magam sem tudom miért, szerencsésen elhangzott. Ezen általánosságok után következőket látok érdemeseknek közlésre. Egy kancellariai leirathoz mellékelt diák szerkezetű folyamodás, valamint egy német végrendelet olvasatlanul hagyattak. Hévvél vitáztunk a' tárgy felett. Sokan a' törvénykivüliség száraz mezejére erőteték a' többség akaratát; azok e' tárgyban határozatunkhoz leendő következésre hivatkoznak: sokan kötelességüknek tarták bár mi nyelven kelt végrendelet felolvasatását; többen azonban

azt mutaták meg sokszerűen, hogy a' végrendeletek felolvasásában sarkaló hitelességannak megértésétől feltételeztetik, mivel pedigsenki sem kényszeríthet bennünket idegen nyelven szerkesztett iratok értésére, következőleg a' felolvasással együtt jární kellő megérthetés hiánya kizárja azt az épen általa nyerendő hitelességből. Szembeszökő volt, hogy e' német végrendelet szerkesztője és aláírója tős gyökeres megyei tisztviselőkből állott, kiknek legszentebb közelessége a' nemzetellenes burjánnyok kiirtása, mely ténynek élesebb megrovása igen helyén volt. B. J. táblabíró alkalomszerűleg indítványozá, hogy ezentul csak a' magyar nyelven szerkesztett végintézetek lehessenek érvényesek, mely ez utasítással foglalkozó küldöttségnek adatott ki. Midőn a' felolvasást ellenzök többsége határozott alakot nyert, felmutattatott a' német végrendelet előre készített magyar fordítása, s ez által a' vitának vége lön. Szilárdság uraim! és kitűrés bizonyosan czélra vezet küzdelmünkben. — Egy királyi decretum ismét felizgatá kedélyeinket, mely a' kamarának W. által bérlett pusztáján ezutóbbi által szerződés- ellenesen letelepített kertészek ellen lefolyt perben általunk megtagadott brachium miatt oly értelemben terjesztetett le, miszerint a' kért felfüggesztés ugyan nem engedtetik meg, mindazáltal a' kertészek el nem pusztulását kötelességünké teszi. Sokan vitáztak a' decretum első részében ny i l v á n kijelent felfüggesztés megtagadása miatt okvetlenül kirendelendő hatalomkar megadása mellett; mások hasonlóan a' decretumon alapíták a' brachiumi megtagadást, mely a' kertészek el nem pusztulását rendeli; pedig ha házaikat mint egyedüli vagyonukat exequálják, bizonyos a' földönfutás beérkezése; véleményökbeni erősítésül szolgált az ellenszegülés óta teljesített dohány-átadás, mely az önkényesen származandó kielégítésre példázván, másod ízben is kellett volna megkísérteni a' végrehajtást. A' brachium-pártoló ügyészünk által bizton nyerni hitt felfüggesztési parancsig, megtagadtatott ez uttal is. Több magányérdekl ügyeink elhallgatása mellett egyedül a' körlevelek iránt kelt határozatinkról szólnak. Pártoltattak: Krassó levele a' ruszka, hegyi mütársulat ügyében; Tolnáé a' kisdodovás végett; Vasé az 1840: XXV. t. cz. módosítása iránt; Biharé a' kebelében fekvő Eszterházy uralmához tartozó Szalonta, Derecske s több helység ügyében, Pesté a' Kőszeghy által felállított szándékolt siketnéma intézet tárgyában; szinte Pesté a' neveléshez foglalandó testgyakorlat végett; Torontalé a' mezővárosok megyékeni képviselote végett s Csongrád, Bihar és Tolna megyéknek Wüsthof és Parrotnak díjjal leendő hazafusítása iránt kelt levelek. Nem pártoltattak: Temes körlevele a' kerületibörtönnek valamint azaradi váltótörvényszéknek kebelébe leendő atlétele; Ungé a' Pestől Gallicia felé vezető út iránt; Györé a' sopronyi váltótörvényszéknek Györbe tétele; Fehéré hogy a' váltótörvény könyv l. r. 95dik §. egyedül csak a' kereskedőknek engedendő váltóképességhez módosítottassék, miután nem a' képesség, hanem a' végrehajtás módosítása okszerű; — Pozsonynak a' telekdíj főszege eszméje elfogadása végett lelkes felszólításának tárgyalása akkorra halasztatott, mikor a' financialis választmány munkáját kezünkhez veendjük. Egyébiránt mennyire ismerem haladni józan törekvő meggyék szellemét, a' dicső eszme nálunk is meleg pártoltatást találand. Nem pártoltatott a' középponti vasut-társaság ideiglenes biztosságának azon kérelme, melyben a' felállítini tervezett vasut 5 p. centes kamat biztosításának országos teljesítéseért folyamodott. Élénk vita tárgyaul szolgált e' nagy érdekű tárgy is. A' kevesebbség igen tisztelt egyedei minden lehető alkalomra késznek nyilatkoztak, mely ez min erőntől alig várható vasut-rendszer behozásához segélyt nyujt; a' többség azonban nem látta czélravezetőnek ez idegenek zsebeibe özőnlő adónak nemével terhelní a' hazát s csak akkorra nyilatkozték a' kamat országos biztosítására, midőn min magunk ereje által építetendik a' vasut. De egyébkint is a' fumei vasut létrejövete előtt semmi nagy hasznót nem reméll ettől a' hazára, sőt bizonyos kárt, és gyáriparunk megsemmisítését. Hogy állunk jelenleg? Fiume felé esekélyszerű kiviteli kereskedésünk van, Ausztria felé hasonló. Németország felől könnyítették a' behozat a' gőzhajók által, a' vasutakkal szászszoroson könnyítettendik. Már, ha vasut Németorsz. felé elkészülend, akkor mi vagy természetny vagy gyáriparműveket vetünk kiviteli kereskedelmünk mértégébe. Termesztményinkről nem lehet feltenni, hogy a' német agricolaris tekintetek dacára tulnyomóságot nyerjenek a' német piacokon, szem előtt tartván az otantani hatalmi erő német producensei érdekét vámmal és más effle nyomasztó intézkedésekkel emelni; — Gyári műveink hasonlóképp nem versenyezhetnek a' némethonakkal, mert a' szállítás megkönnyebbitetvén, annál in-

kább előzőnl bennünket a' külföld gyárterméke, s concurrentiánk elnehezítve, és gyáriparunk megsemmisítve leend. Októul szolgál még a' vasuton nyerendő kamatok kiszámíthatásának, és az országgali közlésének rejtélyessége is, s azon bizonytalanság, ha vajjon fog é a' jövedelem biztosan felfedeztetni, vagy nem? miután valakit nyereszkedési üzletének kimutatására kényszeríteni igen kétes dolog. De végre az annyi által történt mystification is tanulván, s ezt is csak az aktiák kelenődése egyik tényezőül is tarthatván, a' kamatbiztosítási kérelem nálunk viszhangra nem talált. Még egy indítvány tétetett, melynek pártoltatása követeinknek felterjeszteték. Miután t. i. a' törvényes igazság kiszolgáltatás a' szóbeli perekre nézve majd az urszki tárgyalások költséges léte és lassúsága, majd a' megyei törvényszékek rendtelensége, és a' bírói eljárásban nem létező felelőség hiánya miatt hátramaradást szenvedne, megyei törvényszékeink rendezése teendőnk elsőbbike lévén, követeinket oda utasítottuk, hogy az uriszékek, és kerületi táblák megszüntetésén, és a' formásokok végett felelőség behozatalán, az előadó táblabíráknak tisztválasztás utjánleendő több évig megválasztásán, s ekképen a' törvénykezési eljárásnak a' közigazgatásituli megkülönböztetése mellett a' megyei törvényszékek más modoru megállapításán, és a' felelőség behozatalán minden lehető erővel ügyekozzenek. 'sa't.

Tó parti.

Turóznegye. Legközelebbi tudósításomban érintetem mart. 27re rendelt évnegyedi gyűlés, négy napig tartott, s leginkább csak belügyeink tárgyalásával foglalkodott. Követeinknek csak egy jelentése lön tanácskozásunk tárgya, minek következtében azon utasítás adatott, hogy nemcsak a' megyei tisztválasztások körül történhető kihágásokat, hanem a' követválasztás érvényessége elítélését, vagy akkor előfordult zavarok megfékezését is kizárolag a' megyei hatóságok által kívánjuk gyakoroltatni. Számos hozzánk érkezett törv. hatósági levelezés többnyire tudomásul vettetett; rokon-szenvre pedig különösen Nógrádé az országgyűlési indítványok és Fehéré a' katonai szállásosokk megváltása érdemében találtak; ellenben Hont és Közép-Szolnoké a' telekdíjt, Torontalé a' képviselotelet — valamint Pozsonyé a' terhek közviselését tárgyzó felszólításaiak viszhangot nem nyertek, sőt az alaputasítás elveinél fogva a' követek tovább is ellenkező nyilatkozásokra utasítottak. Mi a' hazafusításokat illeti, e' részben határozatunkat ujjolag megerősítettük, s minthogy nem pusztán pénz, hanem érdemek is kívántatnak a' honfúsításra, díjiztetéstől senkit nem mentünk föl. A' hajdu kerület rokon felszólítását véleményadás végett választmányhoz igazítottuk; Biharnek a' keblebeli városok sérelmeit hön pártoló levele iránt pedig annyi részvételle valánk, hogy orsz. gyűlési követeinknek meghagytuk, miszerint, kihallgatván az ellenfél által netalán felhozandó észrevételeket, mit legigazságosabbnak találandnak, ahozképest nyilatkozzanak. Marhasznak ára 1 krral fölemeltetvén, aprilis 6tól fontja 11 krért méretik. Gyűlésünk utolsó napját kéttárgy érdekésít; tisztí főügyészünk ugyanis arvaszék-elrendezésre czélzó indítványa, melynek érdemleges tárgyalatása azonban azon oknál fogva, mivel a' dolog fontosabb, jövő gyűlésre akkép halasztatott, hogy akkor indítványát ismételje; más pedig, a' tavaly leégett megyeház tűz által okozott kárának megtérítése, mire nézve az elmulasztással terhelt volt ügyviselő ellen pör indíttatni, s a' kármegtérítés törvény- uton szorgalmaztatni határozatott. — Mint hitelesen értesültem, Teren András körmöczbányai születésü hazánkfia és természetbuvár, ki több év óta főleg pillangó- gyűjtéssel foglalkozik, s tetteleg 20ezer különemű pillangót magában foglaló gyűjteménynek birtokában van, a' különben hazaszerte isméretes Frivaldszkyval jelen tavazon Konstantinápoly és Szmyrna felé Kretába szándékozik, ott két évi mulatása alatt bogarakat, pillangókat, kagylókat, füveket s egyéb természeti ritkaságokat gyűjtendő. Hiszem, hogy a' természeti ritkaságok barátinak ez által kellemetlen hírrel nem szolgálók, s valamint ezen sajátoságos vállalat minden oldalról különös dicséretre méltó, úgy bizton várhatni, hogy mind azok, kiknek hatalmában s tehetségében áll, az utazót szándéka létesítésében minden módon elősegítendik. Jelen gyűlés alatt Zólyommegyének minket leczkézni kívánó levele szinte szőnyegre került, mely, ámbár kiméletesbhangon volt szerkesztve, mintsem az e' lapokban annak idején illető levelező által hirdettetett; de mind a' mellett olly kifejezéseket foglalt magában, melyek meggyék végzése szavaival élve a' törvényhatóságok méltóságával teljesen ellenkezők, s miknek akár elvileg akár

a' váltótörvényszéki határozatok ellenében a' karhatalom-megtagadásnak tulajdonította volna a' győzelmet, ez egyetlen 's igen nagy akadály, 's általa a' váltótörvényszéki határozatok szüzessége mind annyiszor csorbát szenved. Mit kelljen mondani megye általi megtagadásáról a' váltóügyben alkalmaztatni rendelt tanuk kihallgatásának, midőn a' váltótörvényszéki határozat, mint collisio officiorum esete, törvény által nem adott bírálgatással keletkezett véleményező szóra, a' peres felek kárával hatósági rendeletnek áldoztatott fel. — Mindezek fölött egy nevezetes vád terheli a' váltóintézetet, hogy gyakori csődöket hamis bukásokat teremtett; hogy álhitelezők követeléseire ad a' váltótörvényszék biztositást, 's ezek által az adós javai nagy részben elfoglaltatván, igen kevés jut csőd alá a' jó lelkű hitelezők kielégítésükre. Ezen vádra engedje megaz olvasó a' vádlóknak tanácsolhatnom, hogy az álhitelezők nyakába kolompot kötni méltóztassanak. Visszaélések még akkor is történnének, ha legszigorubb példás büntetéssel kivétel nélkül fognak megtorlatni, sokkal inkább történnének akkor, midőn az ekképen fölfedezett vétkesek is képesek a' büntetés alól kismulni. — Ha a' váltótörvénynek azon szigorú szabálya, kiméleti napoknak helyt nem ad' okozná a' bukásokat, feltevéen azt, hogy a' bukott lehetőleg igyekezett jól gazdálkodni, de a' fizetési határidőben nincs kiegészítő kölcsönintézet, foglalás alá kell kerülnie, 's ekkor minden hitelező összetödul: ugytetemes veszteséget a' csődhitelezők még sem veszthetnének. Hanem, a' hamis bukásokat kivéve, csődök okozójának azon csillogó fényű boltokat kell tartanunk, mellyeknek minden csillámairól az adósság pislog, továbbá a' tettben és viseletben kiálló fényűzést; mert a' ki 10—15 kamattal terhes kölcsönül nyit boltot 's az árukat hasonlólag szerzi be, még is sokszor 4—5 százaléki nyereseménnyel kénytelen áruit eladni, bár mennyire törjön boldogulni, lehetlenséggel küzd. A' hamis bukások kipuhatólására pedig a' pesti hirlap mult évi 312d. számú vezércikkében közölt eszme szerint, a' csődper megelőző vizsgálatot, miként az a' Napoleontéle kereskedelmi könyv rendeleténél fogvást a' lombard-velencei királyságban divatoz, czéltalanak nevezni nehezen lehetne. — Kivánnák némelyek a' csődpereket az első bírósági váltótörvényszékekhez áttéetni, miben a' gyors eljárás mellett aligha lenne más nyereség mint az, hogy a' tömeg nevezetes díjak terhétől menekednek meg. — Végre midőn a' váltótörvények kezelése elleni vádú felhozatott, hogy váltótörvényszék előtt az ügyek félbenzakasztatnak; a' közönség elibe terjesztett ezer bal-fogalom felvilágosítására alapos véleményemet legyen szabad kijelenteni. Váltótörvényszék előtti ügyek vég-elítélés előtt (minthogy a' halasztást vagy tanu-kihallgatást mint a' perfollyamot illető eljárást félbenzakasztásnak mondani nem lehet) félbenzakasztatnak, vagy függőben hagyatnak akkor, ha az alperes idéztetése végett megkeresett hatóság, annak idéztetését tárgyzó okiratot a' kitűzött megjelenési határnapiig nem küldé be, mi természetesebb, mint ez esetben annak megérkezésére várakozni vagy sürgetni azt, mielőtt az alperes elmarasztalnék. Ezen eljárás jog- és törvényszerű. — Végrehajtások szakasztatnak félben az igénypercek által, igen, de ezt törvény rendeli azért, mert a' váltótörvényszék sem foglalhatja el az adós vagyona helyett a' másét. Hogy némelyek fontos és hosszas ügyvédi szó-váltásokkal terhelt ügyek elintézése nem rögtönzöttetik, azonban kimért határidőn túl nem marad, azt félbenzakasztásnak nem nevezhetni. A' váltóügyek egyedül azon esetben szakasztatnak félben, ha a' követelés zálogjoggal biztosítva nem levén, a' panaszlott elleni csőd kiütésével a' csődbírósághoz utasítottatnak, azonban jólelkű váltóhitelező a' csődbíróság előtti ügyködéstől sem retten vissza. — Mellyek után meg kell vallani, hogy a' váltótörvényszéki eljárás rendszere ellen nincsen ok szót emelni; kezelést illetőleg, azt, mi szolgál a' gyors eljárásnak akadályul, minden fogja tudni, ki a' munkateher követé képes örökké. Midőn pedig a' hiteltörvények javítottatása fölül szó vagyon, azon irányt, a' váltótörvény-kezelés megtámadtatásának gyanuja nem terheli. — A' v. törvényt illető javításokra nézve, első kérdések közé leginkább tartozhatnék: kell-e a' váltó eljárásokhoz több jogot engedni 's némely alapelveken tágitani, továbbá: intézkedjék-e a' törvényhozás az iránt, hogy a' v. törvényi határozatok a' közhatalóságok „nem teljesitem“ szavával megsemmíttessenek (nullificáltassanak.) A' csőd-törvények javítására nézve másképen áll a' dolog. Midőn a' hamis bukások esetei gyakorabbak lettek már elannyira, hogy azok a' nép szájában terjedő rossz hírek, 's a' pesti hirlap fentebb előhozott számaiban nyilvánított vádak ellenében, csak igen kevés esetben védelmezhe-

tők, elhárításukról gondoskodni szükség. Mit használnak azon büntetések, mellyek még a' korán napfényre jutott vétkeket is, majd az ügy befejeztével, a' csődperben talán elérendik, ha kedvezvények miatt simítás vagy feledékenység által el nem takarhatók, vagy miként köztapasztalatok szerint, a' csődper kibékülés miatt véget nem érven, büntetésre nem kerül a' sor. Tudunk esetet, hol a' bukott megvallá, miszerint hitelezői megcsalására hamis váltókat használt, 's ennek csődperében alig reménylünk végítéletet, melylyel a' büntetés vétek megtorlására elsántikálhasson. — Azon indítványok, mik a' hiteltörvények módosítására a' p. hirlap 312d. számú vezércikkében közöltetvék, szakértők figyelmét igényelvén, csekélységem, a' váltójogi illetőségű oklevelek betáblázatása iránt előadtak érdemében, a' váltóüzleteket olly fekete csalárd színűeknek, miszerint nem érdemlenék azt, hogy a' tartozási érték betáblázás nélkül ingatlan vagyonból kielégíthető lenne, nem ismérheti el. Mert ha általjában annyira vétkesek a' váltói üzletek, mint erkölcsi rossz töröltessék el. De ha szabadságában áll az embernek a' saját vagyona felett rendelkezni, az akarat tisztaságából kifolyó váltójogi szerződések, mellyek a' szerződő felek sérelme nélkül mennek végbe, még azon esetben sem vétkesek, ha az elfogadó a' kölcsönpénzt szokott becsénél többre becsüli; ha gyapját, buzáját 's t. a' szerződő olly áron kötelezi szállítani, minél nagyobb nyereseménnyel örvendhetne. Szokássá vált a' magyarnál, feledőleg a' hitelező viszonyait, az adós felett mondani el a' siránkozást. Jelenleg a' váltótörvényszék i n g ó vagyon hiányában, ingatlan vagyonra is megrendeli a' kielégítési végrehajtást közhatalóság által teljesíttetni, a' fenebb jelelt indítvány értelmében, pedig a' váltóhitelező, ha váltóját be nem táblázatá, miután váltótörvényszéki végrehajtás után az adóst ingóiból kivetkezetté, de még követelése ki nem került, kénytelen lenne elnézni, hogy a' d o s a tetemes ingatlan vagyon felett urkodik, vagy váltójogilag nyert ítéletét füstre akasztva, a' hátramaradt összeg iránt közjogi betáblázást követő közjogi pörlekedést kénytelen lenne kezdeni. — M i u t á n pedig a' váltóintézet ugy, a' mint kihatásit gyakorolja, a' czélnak lehetőleg megfelel a' váltótörvények kezelése, mind az által, hogy hitel-örögbítésre a' hitelezőt gyors eljárással biztositja, mind az által, hogy a' nyilvánult hamis váltófoglalkozási esetek megtorlására a' büntető bíróságokat megkeresni soha nem késik, kedvezőleg hat a' status czéljainak közéletisére, adja isten, hogy a' hiteltörvények módosítását tekintetéből, a' több rokon intézet gondjai közt, a' váltói biztositás, a' végrehajtást akadályozó hatalomkar megtagadtatása, bukásoknál a' bukás okairól teendő előleges vizsgálat feletti intézkedés az egybegyült orsz. Rdek figyelmét el ne kerülje!

Országgyűlési közlemény.

Kegy. kir. levél, az országgyűlési munkálatok siettetése iránt.

Sacrae Caes. et Reg. Apost. Majestatis, Domini, Domini Clementissimi nomine, etc. benigne intimandum: Quum Comitibus his multum jam ultra legalem terminum decurrentibus, administrationis etiam publicae intersit, ne ea in longius producantur; Altefatam Suam Majestatem Sacratissimam Dominos Status et Ordines benigne provocandos jussum: ut pertractationes objectorum quae tam in nexu benignarum Propositionum Regiarum, quam ex legali indole sua expedienda supersunt, omnimode accelerare, illarumque resultata quocumque altissimo obtutui substernere satagant. In reliquo summe fata Caesarea et Regio-Apostolica Majestas lisdem Dominis Statibus et Ordinibus gratia Sua Caesareo-Regia clementissime ac jugiter propensa manet. — Per Sacram Caes. Regio-Apostolicam Majestatem. — Viennae, 12a Aprilis 1844. — Ladislaus Szögyényi.

Ugyanaz magyarul:

Ő felsége 'stb. nevében az ország KK. és RReinek kegyelmesen tudtokul adandó: midőn a' jelen országgyűlés a' törvényes határidőn már jóval túl folyván, a' közigazgatásnak is érdekében áll, hogy az messzebbre ne nyujtassék; ő felsége az ország KK. és RReit kegyelmesen fölhívni parancsolta: hogy azon tárgyaknak, mellyek mind a' k. k. előadások folytán, mind törvényes mi-voltuknál fogva még elvégzendők, tanácskozás alá vételét minden módon siettetni, és azok eredményeit legfelsőbb megvizsgálás alá mie öbb fölterjeszteni ügyekkezzenek. — Egyébiránt 'stb. ő cs. 's ap. kir. felsége által. Bécsben, 1844. apr. 12kén. Szögyényi László.

135ik orsz. ülés a' nm. főrendeknél aprilis 14én déli 12 órakor. Nádor ő cs. kir. Fensége a' mai ülés czélját abban határozván meg, hogy a' városok elren-

dezési munkálata, valamint más rendű üzenetek is fel-olvastassanak, az említett munkálat szerkesztésére megbízott választmánynak nm. elnöke jelenté, hogy kiküldetésének megfelelőleg a' választmány az illető ítélmester ural ezen tisztökben eljárván, némely csekély-ségeken kívül, ott t. i. hol némely §§ felfüggesztettek, a' választmány az utóbbi rendelkezésig semmi különös észrevételt nem talált. Mire a' f e n s é g e s elnök az e' munkálatot kísérő, 's a' tek. RRhez átküldendő üzenetet felolvastatá 's közíratra utasítá; a' munkálatnak mostani felolvasását pedig szükségtelennek találván, ennek is közleiratát rendelé. Felolvastattak azután ő cs. királyi fensége rendeletére következő üzenetek: a) üzenete a' t. RR. a' m. főRRhez a' büntető törvénykönyv-javaslatnak a' büntönrendszerről szóló 3dik része iránt. b) üzenete a' t. RR. az országgyűlésnek évenkénti tartalása iránt a' felírási javaslattal együtt; c) üzenete a' t. Rnek a' hajdu 's jász kun kerületek belrendezése 's országgyűlési szavazatjoga tárgyában; d) változások a' hajdu-kerületéről szóló törvényjavaslatban, 's végre e) változások a' jász kun kerületéről szóló törv. javaslatban. Mindezek közíratra bocsátatván, az ülés elszlott, mint már röviden érintettük.

136dik országos ülés a' nm. főRRnél april 13án reggeli 10 órakor. Tárgya: észrevételei a' mélt. főRRnek a' sz. k. városok elrendezését tárgyzó t. czikk iránt, ugy szinte meghitelesítése azon üzenetnek, melly e' tárgyban a' t. RRhez küldendő. Felolvastván az országbírói ítélmester ur a' munkálatot mostani lényegesen megváltozott alakjában, mint azt lapjaink annak idejében közlendik, annak 97, 143, 150, 213, 280, 295, 316, 356, 358, 387, §§. valamint a' munkálat 9dik részére nézve többféle elvi 's kifejezési észrevételek tétettek 's többnyire el is fogadtattak, valamint némely definitiók is h a t á r o z o t t a b b a n a d a t t a k. E' s z e r i n t e l v é g e z t e t v é n ezen fontos tárgy, a' fenséges elnök a' gyülekezetet eloszlatta, miután még a' következő ülésre azon küldöttség-kinevezést tüzte vala ki, melly az üzenetet a' hozzászolt munkálattal a' t. RRhez átvieni, azután pedig az első érdemleges ülésben a' tek. RRnek a' rabokkali bánásmód tárgyabeli üzenet fog tanácskozási anyagul szolgálni.

178dik kerületi ülés, april 15kén d. e. 9 1/2 órakor. Elnökség: Zsedényi Eduárd Szepes és Zákó István Bács megyék követei. Jegyző: Szemere Bertalan, Naplóvivő: Zsoldos Ignác. Az ülés megnyitására azonnal gr. VayDánielnek mint Korpona városa követének bemutatása jelentetett az elnökség által, valamint egy petitio is adatott által az illető választmánynak. Együttal jelenté az elnökség hogy f. h. 19én felséges urunk születésnapja levén, czélirányos lenne üdvözlő felírást küldeni; mi is egyhangulag elfogadtatván, felkiáltás által annak elkészítésére Palóczy László jegyző felszólított. Átmentek azután a' t. RR. a' bányászati munkálat tárgyalására 's a' 9ik czikk: „adományzási, bányavám, beváltási, elővásárlási, pénzveretési jogok és sóbányák elidegeníthetlenségéről“ (30., 31. §.) a' 10ik czikk: „főfelügyelési kir. jogról“ (32—34. §.) a' 11dik czikk: „a' bányászékek, mint első bírósági ítélszékek felállításáról.“ (35—54. §.) 's a' 12. czikk: „A' négy bányakerületben felállított bányászékek hatóságáról“ (55—58. §.) elvégeztettek. — A' bányai bíróság iránt szavazás kivántatván: külön bíróság legyen-e a' bányai vagy pedig a' megyeivel egyesíttessék? a' többség külön bíróságot határozott. — Végre az üdvözlő felírási javaslat felolvastatván, közíratra utasított.

Déli egy ór. mindkét tábla külön teremeiben a' száz harminczhetedik országos ülésre összegyűlvén, a' fenséges Nádor a' városok elrendezési munkálat általvitelére mélt. győri megyés püspök szónoklata alatti küldöttséget nevezett, melly egy uttal a' t. RRet elegyes ülésre hívá meg. Megjelenvén a' t. RR., ő cs. kir. Fensége egy legujjabb megérkezett 's f. h. 12ről kelt k. kir. leiratot felolvastatott, mellyben ő cs. k. Felsége az orsz. KK. és RRet felhija, hogy a' törvényes időszakot már túlhaladta országgyűlést minden módon gyorsítani, 's a' törvényjavaslatokat minél előbb fölterjeszteni iparkodjanak. — E' k. kir. leirat szokás szerint a' t. RRnél fölolvastatván, mindkét gyűlés elszlott. 1: feljebb.

Budapesti napló. Mult héten a' nagyhidutczában egy fiatal férfit veszett kutya mart meg, melly szerencsétlenség után azonnal hirdetteték, hogy a' kóbor kutyákra vigyázni kell. Ily szomorú eset fővárosunkban évenként rendszeren többször meg szokott ujulni, 's mindeddig sem hozatott hatályos rendszabály e' veszély elhárítására; vagy talán századunk szelid jellemé kívánja, hogy a' kutyák lehetőségig kiméttessenek, az emberek biztonságára ellenben csak amugy mellé-

kesen fordították némi kis tekintet? Bécsben csak százköszörellel ellátott kutyákat (ür el utczán a' rendőrség, de nálunk talán az ugatási és harapási szabadságnak is vannak hőkeblü pártfogói? Valóban ideje, hogy legalább e' tömördek négytábu ingyenélők száma kevesbítették Budapestben, vagy legalább oly állapotba helyeztessék, hogy az emberek ártalmára ne szolgáljanak. — Marakodásról szólván, megemlítjük egyuttal, hogy Lipésében legújabbán egy magyar könyv jelent meg, melynek ára 3 huszas, tartalma igen marczona, belbecse pedig = 0. A' ki megveszi, alkalmasint megbánja pénzét, s legfőlebb is csak arról fog meggyőződni, hogy a' szabad sajtó gyakran nagyon keserü gyümölcsöket is terem. — Mult kedden egy asszony a' Dunába ugrott; hogy nem szabadított ki, azt hihetőleg nem szükség említenünk. — Szindszink Pozsonyba rándulásáról annyit beszéltek már, miszerint most magok sem tudják többé igazán, hogy csakugyan fölmennek é v. nem? Bartay mindenestre nagy áldozatot tesz a' franczia és német színészet inkább pártoló pozsonyi közönségnek társaságát fölviszi, mert ez neki legalább is hatezer ftjába kerül, s kérdés: fog é majd annyit bevenni Pozsonyban! Mi kötvé hiszszük ezt, mert hiszen a' nemzeti színészet előmozdítása, melyhez oly sok országos ohajítás van esatolva, nem egyetlen éjszakai táncmulatság, mely csupán a' czipék talpait és tüdőket koptatja! — A' pesti magyar egyenruhás polgárság egyedül magyar parancsszavakat fog gyakorlatainál használni. Játékszíni krón.: nemz. színpadunkon t hó 12én adatkék „Ezred lyánya“ dalj. 2 felv.; 13án Egressy Gábor jutalmul bérszünettel „Othello“ szomoruj 5 felv. Shakspeare-től; a' jutalmazott tapsokkal fogadtatott; 14én „Országgyűlési szállás“ vigj. 4 felv., Babiczky Karolina először lépett föl mint szerződtött tagja színházunknak; igen csinos alak, nagy vonzalom a' pályához, és szorgalom idővel egyik kedvencevé tehetik őt a' közönségnek; 15én „Szökött katoná“ népszínmű 3 felv.; 16án „Bájtal“ dalj. 2 felv.; Benza mint vendég Dulcamara szerepében lépett föl; 17én Lendvayné jutalmul bérszünettel először „Romeo és Julia“ szomoruj. 5 felv., Shakspeare után ford. Gondol Dániel; 18án „Oszkár“ vigj. 3 felv., közben Biber Kissasszony zongorán hallatá magát. Jövő hétfőn Briccialdi kezdendi meg fuvolaversenyét bérszünettel. —

Első jelentés a' Reguly Antal urallutjára a' m. t. társaság titoknokához befizetett segédpénzekről (és pedig academiái tagok részéről): gr. Andrágy György 50 ft, Bajza J. 1 ft, Döbrentei G. (Berzsenyi-példányokban) 30 ft, Fogarasi János 10 ft, Gebhardt Ferencz 10 ft, Kiss Károly 10 ft, Kovács Mihály 2 ft, Kubinyi Agoston 20 ft, Luczenbacher J. 1 ft, Lukács Móricz 5 ft, Schedel Ferencz két arany, Schedius Lajos öt arany, Széchy Agoston 3 ft, Szilasy János két arany, Szontagh G. 5 ft, Sztrokay A. 10 ft, Tasner A. 5 ft, Wargha István 1 ft, Zsoldos Ignác 5 ft; s így összesen 168 ft conv. p. és 9 arany. — Pest, apr. 18. 1844. Dr. S c h e d e l F. titoknok.

Aradmegyei közgyűlés. Másfél héti tartott közgyűlésünk napjait nem emésztők fel erdevénytelenül. Eber figyelemmel tárgyalók nemzeti létünk életkérdéseit; s mert józan értelmiség és pártatlanság istene lengett feletünk, végzeteink haladó korunk igényeinek 's megyénk szellemének ébethü képét tükrözik. Tanácskozásunk ezentuli könnyebbitése vég e t t tapintatoszerűleg fogadtatott el az indítvány, mely szerint a' gyűlésünkön előjövendő tárgyak sorozatatanácsstermünkben eleve kifüggesztetendik. Ezen indítvány annál melegebb részvételre talált, mivel általa megelőztetvén a' tárgyak feletti készületlenség elhamarkodást könnyen okozható hibája, annál érettebb megfontolás adand irányt tanácskozásinknak. Beszámították még azon körülmény is, hogy ez által elzáratván a' tárgyak netalán lehető tervszerűleges elhalasztásának sorompója, ele v e száműzetik a' visszaélések 's ezekkel karöltve járó személyeskedések gyilkoló mótelye. Másik czélrható indítványkint fogadtatott el azon utasítás, hogy a' listánunk ezentul bel állapotunk mibenléténekrajzát közlendje velünk gyűlésünk első napján, valamint a' scontronak a' RR. felvételi akaratához szabályozandó felolvasása is. Harmadik indítvány tétetett a' levelezéseknek gyűlésünkben leendő előterjesztése, 's az expeditiónak mikép történése felett örökendő bizottság kiküldése végett. Alkalmas adott ezen indítványra legközelebb mult közgyűlésünk azon határozatának nem foganatosítása, miszerint megyénk egyik táblabírája személyén az itt szállásoló dzsidás ezred egyik főtisztje által elkövetett botrány adatul a' katonának polgáriakkali viszályokban polgári hatóság alá rendelésére országszerte határozatott köröztenni. Az indítvány első része végzéssé lön, a' másik pedig, bár többen emelék szót mellette, magam sem tudom miért, szerencsésen elhangzott. Ezen általánosságok után következőket látok érdemeseknek közlésre. Egy kancellariai leirathoz mellékelt diák szerkezetű folyamodás, valamint egy német végrendelet olvasatlanul hagyattak. Hévvél vitáztunk a' tárgy felett. Sokan a' törvénykivülség száraz mezejére erőtették a' többség akaratát; azok e' tárgybani határozatunkhoz leendő következzésre hivatkoznak: sokan köteleességüknek tarták bár mi nyelven kelt végrendelet felolvasatását; többen azonban

azt mutaták meg sokszerűen, hogy a' végrendeletek felolvasásában sarkaló hitelességannak megértéséről felteletetük, mivel pedigsenki sem kényszeríthet bennünket idegen nyelven szerkesztett iratok értésére, következéleg a' felolvasással együtt jární kel lő megérthetős hiánya kizárja azt az épen általa nyerendő hitelességből. Szembeszökő volt, hogy e' német végrendelet szerkesztője és aláírója tős gyökeres megyei tisztviselőkből állott, kiknek legszentebb közelessége a' nemzetellenes burjánnyok kiirtása, mely ténynek élesebb megrovása igen helyén volt. B. J. táblabíró alkalomszerűleg indítványozá, hogy ezentul csak a' magyar nyelven szerkesztett végintézetek lehessenek érvényesek, mely ez utasítással foglalkozó küldöttségnek adatott ki. Midőn a' felolvasást ellenzők többsége határozott alakot nyert, felmutattatott a' német végrendelet előre készített magyar fordítása, 's ez által a' vitának vége lön. Szilárdság uraim t és kitérés bizonyosan czélra vezet küzdelmünkben. — Egy királyi decretum ismét felizgatá kedélyeinket, mely a' kamarának W. áltl bérlett pusztáján ezutóbbi által szerződés- ellenesen letelepített kertészek ellen lefolyt perben általunk megtagadott brachium miatt oly értelemben terjesztetett le, miszerint a' kért felfüggesztés ugyan nem engedték meg, mindazáltal a' kertészek el nem pusztulását köteleességünk ké teszi. Sokan vitáztak a' decretum első részében n y i l v á n kijelölt felfüggesztés megtagadása miatt okvetlenül kirendelendő hatalomkar megadása mellett; mások hasonlóan a' decretumon alapíták a' brachiumi megtagadást, mely a' kertészek el nem pusztulását rendeli; pedig ha házaikat mint egyedüli vagyonukat exequálják, bizonyos a' földönfutás beérkezése; véleményökbeni erősítésül szolgált az ellenszegülés óta teljesített dohány-átadás, mely az önkényesen származandó kielégítésre példázván, másod izben is kellett volna megkísértenni a' végrehajtást. A' brachium-pártoló ügyészünk által bizton nyerni hitt felfüggesztési parancsig, megtagadtatott ez uttal is. Több magányérdekü ügyeink elhallgatása mellett egyedül a' körlevelek iránt kelt határozatinkról szólandok. Pártoltattak: Krassó levele a' ruszka, hogyi mütársulat ügyében; Tolnáé a' kisedovás végett; Vasé az 1840: XXV. t. cz. módosítása iránt; Biharé a' kebelében fekvő Eszterházy uralmához tartozó Szalonta, Derecske 's több helység ügyében, Pesté a' Kőszeghy által felállítatani szándéklott siketnéma intézet tárgyában; szinte Pesté a' neveléshez foglalandó testgyakorlat végett; Torontálé a' mezővárosok megyékeni képviselö végett 's Csongrád, Bihar és Tolna megyéknek Wüsthof és Parrotnak díjjal leendő hazafusítása iránt kelt levelek. Nem pártoltattak: Temes körlevele a' kerületibörtönnök valamint azaradi váltótörvényszéknek kebelébe leendő attétele; Ungé a' Pesttől Gallicia felé vezető út iránt; Györé a' sopronyi váltótörvényszéknek Györbe tétele; Fehéré hogy a' váltótörvény könyv I. r. 95dik §. egyedül csak a' kereskedőknek engedendő váltóképesseghöz módosíttassék, miután nem a' képessegh, hanem a' végrehajtás módosítása okszerű; — Pozsonynak a' telekdiij főszege eszméje elfogadása végett lelkes felszólításának tárgyalása akkorra halasztatott, mikor a' financialis választmány munkálatát kezünkhez veendjük. Egyébíránt mennyire ismerem haladni józan törekvő megyénk szellemét, a' dicső eszme nálunk is meleg pártoltatást találand. Nem pártoltatott a' középponti vasut-társaság ideiglenes biztosságának azon kérelme, melyben a' felállítáni tervezett vasut 5 p. centes kamat biztosításának országos teljesítéseért folyamodott. Élénk vita tárgyaul szolgált e' nagy érdekü tárgy is. A' kevesebbség igen tisztelt egyedei minden lehető alkalomra késznek nyilatkoztak, mely ez min eröntől alig várható vasut-rendszer behozásához segélyt nyujt; a' többség azonban nem látta czélravezetőnek ez idegenek zsebeibe özőnlő adónak nemével terhelni a' hazát 's csak akkorra nyilatkozték a' kamat országos biztosítására, midőn min magunk ereje által építetendik a' vasut. De egyébkint is a' fumei vasut létrejövete előtt semmi nagy hasznót nem reméll ettől a' házara, sőt bizonyos kárt, és gyáriparunk megsemmisítését. Hogy állunk jelenleg? Fiume felé esekélyszerű kiviteli kereskedésünk van, Ausztria felé hasonlóan. Németország felől könnyítettik a' behozat a' gőzhajók által, a' vasutakkal százzsoroson könnyítettendik. Már, ha vasut Németorsz. felé elkészülend, akkor mi vagy természetmenny vagy gyáriparműveket vetünk kiviteli kereskedelmünk mértégébe. Termesztményinkről nem lehet feltenni, hogy a' német agricolaris tekintetek daczára tulnyomóságot nyerjenek a' német piacokon, szem előtt tartván az ottani hatalmi erő német producensei érdekét vámmal és más efféle nyomasztó intézkedésekkel emelni; — Gyári műveink hasonlóképp nem versenyezhetnek a' németonikkal, mert a' szállítás megkönnyebbitetvén, annál in-

kább előzőnl bennünket a' külföld gyárterméke, 's concurrentiánk elnehezítve, és gyáriparunk megsemmisítve leend. Októul szolgál még a' vasuton nyerendő kamatok kiszámíthatásának, és az országgali közlésének rejtélyessége is, 's azon bizonytalanság, ha vajjon fog é a' jövedelem biztosan felfedeztetni, vagy nem? miután valakit nyereszkedési üzletének kimutatására kényszeríteni igen kétes dolog. De végre az annyi által történt mystification is tanulván, 's ezt is csak az actiák kelenődése egyik tényezőül is tarthatván, a' kamatbiztosítási kérelem nálunk viszhangra nem talált. Még egy indítvány tétetett, melynek pártoltatása követelnek felterjeszteték. Miután t. i. a' törvényes igazság kiszolgáltatás a' szóbeli perekre nézve majd az urszki tárgyalások költséges léte és lassúsága, majd a' megyei törvényszékek rendtelensége, és a' bírói eljárásban nem létező felelősség hiánya miatt hátramaradást szenvedne, megyei törvényszékeink rendezése teendőink elsőbbike lévén, követelnek oda utasítottuk, hogy az uriszékek, és kerületi táblák megszüntetésén, és a' formaságok végett felelősség behozatalán, az előadó táblabíráknak tisztválasztás utján leendő több évig megválasztásán, 's ekképen a' törvénykezési eljárásnak a' közigazgatásituli megkülönböztetése mellett a' megyei törvényszékek más modoru megállapításán, és a' felelősség behozatalán minden lehető erővel ügyekezzenek. 'sa't.

Tóparti.

Turócmezgye. Legközelebbi tudósításomban érintetem mart. 27re rendelt évnegyedi gyűlés, négy napig tartott, 's leginkább csak belügyeink tárgyalásával foglalkodott. Követelnek csak egy jelentése lön tanácskozásunk tárgya, minek következtében azon utasítás adatott, hogy nemcsak a' megyei tisztválasztások körül történhető kihágásokat, hanem a' követválasztás érvényessége elítélését, vagy akkor előfordult zavarok megfékezését is kizárolag a' megyei hatóságok által kívánjuk gyakoroltatni. Számos hozzánk érkezett törv. hatósági levelezés többnyire tudomásul vettetett; rokonszenvre pedig különösen Nógrádé az országgyűlési indítványok és Fehéré a' katonai szállásosok megváltása érdemében találtak; ellenben Hont és Közép-Szolnoké a' telekdíj, Torontálé a' képviselölet — valamint Pozsonyé a' terhek közviselését tárgyauló felszólításaiak viszhangot nem nyertek, sőt az alaputasítás elveinél fogya a' követek tovább is ellenkező nyilatkozásokra utasítottak. Mi a' hazafusítások illeti, e' részben határozatunkat ujjolag megerősítettük, 's minthogy nem pusztán pénz, hanem érdemek is kívánatnak a' honfusításra, díjizetéstől senkit nem mentünk föl. A' hajdu kerület rokoni felszólítását véleményadás végett választmányhoz igazítottuk; Biharnek a' kebelbeli városok sérelmeit hön pártoló levele iránt pedig anyui részvétellel valánk, hogy orsz. gyűlési követelnek megahagytuk, miszerint, kihallgatván az ellenfél által netalán felhozandó észrevételeket, mit legigazságosabbnak találandnak, ahozképest nyilatkozzanak. Marhasznak ára 1 krral fölemeltetvén, aprilis 6tól fontja 11 krért méretik. Gyűlésünk utolsó napját két tárgy érdekeseit; tisztí főügyészünk ugyanis arvaszék-elrendezésre czélzó indítványa, melynek érdemleges tárgyalatása azonban azon oknál fogya, mivel a' dolog fontosabb, jövő gyűlésre akkép halasztatott, hogy akkor indítványát ismételje; más pedig, a' tavaly leégett megyeház tűz által okozott kárának megtérítése, mire nézve az elmulasztással terhelt volt ügyviselő ellen pör indítatni, 's a' kármegtérítés törvény- uton szorgalmaztatni határozatott. — Mint hitelesen értesültem, Teren András körmöczbányai születésü hízánkfia és természetbuvár, ki több év óta főleg pillangó- gyűjtéssel foglalkozik, 's tetteleg 20ezer különemű pillangót magában foglaló gyűjteménynek birtokában van, a' különben hazaszerte ismértetes Frivaldszkyval jelen tavazon Konstantinápoly és Szmyrna felé Kretába szándékozik, ott két évi mulatása alatt bogarakat, pillangókat, kagylókat, füveket 's egyéb természeti ritkaságokat gyűjtendő. Hiszem, hogy a' természeti ritkaságok barátinak ez által kellemellen hírrel nem szolgálók, 's valamint ezen sajtáságos vállalat minden oldalról különös dicséretre méltó, úgy bizton várhatni, hogy mind azok, kiknek hatalmában 's tehetségében áll, az utazót szándéka létesítésében minden módon elősegítendik. Jelen gyűlés alatt Zólyommezgyének minket leczkézni kívánó levele szinte szőnyegre került, mely, ámbár kiméletes hangon volt szerkesztve, mintsem az e' lapokban annak idején illető levelező által hirdettetett; de mind a' mellett olly kifejezéseket foglalt magában, melyek megyénk végzése szavaival élve a' törvényhatóságok méltóságával teljesen ellenkezőnek, 's miknek akár elvileg akár

modorilag czáfolgatásába csak azért sem bocsátkozott, mert, mint egyik szónok által mondatott: „Prudentis est cedere“ a' polemizálás a' megyék komoly tekintelével meg nem egyezik.

Bácsból Martz. 24kén. Első alispáni elnöklet alatt megnyitott évnegyedes közgyűlésünkben előlegesen a' pótló utasítások tervezésére kiküldött választm. javaslata kerülvén szőnyegre, a' csongrádi követ azon indítványa, hogy más európai alkotmányos országok példájára a' követválasztásnál közbejött vesztegetés fölötti bíraskodás a' követi táblára bizassék, nem pártoltatott részint azon gyöngye rettegésnél fogva, hogy az érdeklött indítvány a' megyék municipális szerkezetét veszélyezteti, részint, mert mostani törvényhozási rendszerünket legérdekesebb alapjaiban lényegesen csonkítaná, midőn ez ujdonság behozatalára nem elég Európának más országaira hivatkozni, hol a' követek nem a' hatóságok által, hanem egyesektől választatnak, szintén ugy hívé a' választmány, hogy megbízólevéllel ellátott követ az országgyűlésen, mely nem bíraskodó, hanem törvényhozó testület, semminemű bírói hányásvetés alá nem jöhet, különben veszélyeztetné azon függetlenség, mellyel követeknek más megyék követei irányában birnia kell, végre a' megyék azon önálló bíraskodási gyakorlata is gátoltatnék, miszerint legjobban tudván az illyféle kicsapongások kultúráját, ezek kifejlesztésére 's orvoslására legcélszerűbb intézkedéseket alapíthatnának. — Kedvetlen háborgásra szolgáltatott alkalmat követek tudósításának hosszabb időre kimaradása, az anyautasítás 62 pontjának — a' rendkívüli fontos események sebes postáni közlendésének — teljesítése ezutánra szigorúan megkívánatik, valamint azt is teljes joggal követelik, miszerint az iránt haladék nélkül fölvilágosító tudósítást küldjenek, hova járultak szavazataikkal a' csongrádi azon indítványra nézve, hogy jövendőre az évenkénti országgyűlés tartandása iránt törvény alkotassék, mintán a' hírlapokból kiderült, miként ezen nagy fontosságú kérdésben a' követ urak szabályos utasításuk ellenére egymást leszavazták. — Vuesthoff Károly és Fridrik báró tábornagyok honosítottása az ország szükségére fordítandó díjfizetés mellett pártoltatott. Temes a' kerületi börtönök egyikének a' bántási megyék központjába helyezendését azon fenyegetés mellett követelvé, hogy különben, ha kivánatlótól elesik, a' börtöni költségek megajánlásához egy általánban nem járuland, e' nagy- hangú félelmesítés után sem nyert pártoltatást. Komárom azon felszólalása, hogy a' curialis telkek 's lakosai ezentul is minden tekintetben a' megyei törvényhatóság alá tartozzanak, 's az illető tulajdonosok belégyezése nélkül ki ne sajátíthatassanak azért, mert ez alkotmányos kívánat Bácsmege elveivel, 's a' királyi városok elrendezése tárgyában adott utasítással összhangzatban áll, könnyű fülekre találván, pártoltatást nyert. Torontálnak a' kiváltság. kerületek 's mezővárosok iránti azon fölhevítésére, hogy ezek küldöttjeik által a' megyei gyűléseken képviseltesenek, határozattá vált, miről majd akkor, midőn ezen már országgyűlésileg is megpendített javaslat különösen tárgyalva leend, nyereendnek követek utasítás. Biharnak azon sérelem orvoslandása iránti fölkerése, hogy Derecske, Nagy Szalonta, 's több városnak a' helytartótanács, 's királyi tábla által a' megyének részükre kedvezőleg előterjesztett véleménye ellenére jogaikba, javaikba és személyes kiváltságaikba azon uton, mellyen azokból kiutáltak, visszahelyezése nem eszközöltetett, nem pártoltatott azért, mert ezen ügy a' tisztelt megye nyilvánítása szerint törvényes bíró előtt forogván, e' törvényi kérdés végelöntéseig a' törvénykezés körében nem orvosolt sérelem nem keletkezhetett. Pozsony azon korszerű buzdítása, hogy miután hazánk boldogabbítására több oly üdvös intézet kívánatik, melyek létesítése 's fentartása nevezetes pénztöke előkerítése nélkül meg nem alapíthatatik, e' nagyszerű javaslat legrövidebb uton valószínűsítése végett — hazánk jelen körülményei között célszerű módokról gondoskodni kellvén, mondassék ki, hogy a' haza közsükségeinek fődözéséhez a' nemesség, 's mind azok, kik e' nevezet alá sorozva vannak, gróf Széchenyi István tervéhez képest 35. év alatt járulván, ezen közterhekben részesüljenek, 's az aránylagos teherviselés alapja leginkább a' földbirtokban találtatván a' telekij elvileg fogadtassék el 's e' terv minden oldalról meghányatása kiküldendő kerületi választmány által eszközöltetvén, ez a' megyékeli közlendés 's innét küldendő utasítások nyomán még ezen hongyúlésen fejeztessék be, pártfogásra nem talált, miután Bácsmege az adónak, e' még, mint egy táblabíró mondá, névben is gyűlöletes rémbábnak, nemesek általi viseltetését 's illetőleg elvállalását nemcsak elvileg, sőt közzégyemények által is állhatatosan ellenzi,

olly utasítást nyerének tehát követek, hogy mindazon tervezetek ellen ünnepelesen jadjuljanak föl, mellyekben az adónak nemesek általi viseltetése bármilyen ürgy alatt rejlenék; még is mivel hazánk mind szellemi, mind anyagi kifejlődésére több üdvös intézet alapítandó, mellyek létrehozása 's fentartására tetemes pénztökek kívánatnak, ha a' megye Rdei az illető költségek pótlásához segedelmezés útján járulni hajlandóknak látászanának, ezt is akkor ajánlandják meg, ha a' felállítandó intézetek szükségéről különlegesen a' kiküldött országos választmány munkálata támogatványi okaival meggyőzötve leendenek. Az országos pártfogásra méltó M a g y a r gazdasági Egyesület emlékpénzeiből megyénkbe jutott az első n. t. Schirel János, rigyiczai lelkész 's több megye táblabírájának, ki nemcsak gyümölcsfa-tenyésztés 's nemesítés közötti sikeres buzgásával érdemesítte magát e' kitüntetésre, hanem nemesek által áldozattal is törekvő volta rigyiczai közgyűléskert létesítését 's a' pörifjuság itteni oktatását oltás, szemzés, 's a' fák körüli munkálás intézésiben eszközölni. E' jutalmi megtisztelés, jósoljuk, megyénkben buzdító fölhevítésül szolgál. A' sorozati tárgyak közül figyelmi bámulatra ragadott egyik választmányunk ideigleni jelentése, Bács- megyében 1812dik évi nov. 15ő napjától 1842dik évi october 31dik napjaig, ugy 1839től 1842ik évi october 31dikig tanyázott katonaság, valamint zombori főkhadfogadó ellátására fordított természetvényekből, 's elszállásoláshól a' nádori porták szerint felosztott, 's e' felosztásból származott a' megye, 's a' kebelbeli három királyi város közötti viszonyos követelések egybevetésiből eredett vesztegetésről illetékek kimutatása, melly szerint Szabadka özszevonulási elszállásolás 's katonai fegyvergyakorlások alkalmakor harmincz évi kártalanítás fejében 199,201 for. 21% krt követel váltób. melly összegből a' megyére 191,307 for. 40% krt. Ujvidék városára 3492. fr. 30 kr. Zomborra 1401 fr. 11 kr. v. cz. esnék osztaléki teherül. E' roppant összeg mint vesztegetés — deperditá — az ugy nevezett szegény adózó nép által lenne pótolandó, ha a' mult háboruk viharai között megyénk által a' kincstárnak kiszolgáltatott természetvények 's más kivétési áldozat- segélyek beváltási pótlásaul leszámítás elfogadva nem leend. Baja fölött ástott kopányi csatorna iránti tiszteli jelentés szőnyegre kerülvén, e' nagyszerű, szép sikert ígérő münél dolgozott adózók részire azért, mert ezen csatorna a' duna- szabályozást tervező országos választmány által javasolt vonalon huzatván, 's így az egész ország javára előzőleg készítettvén, csakugyan az egész dunai hajózásra vesélyi elhárítást, és tetemes hasznót, a' Sárközi vidékre pedig biztosítási nyereményt árasztand, a' fölemelt sóárból jutalmi osztalék-összeg fog a' nm. h. tartó- tanács útján kéroleg szorgalmaztatni. — Leginkább foglalkodtatja azonban napi figyelmünket főispánunknak almási Rudics József ő méltóságának a' zágrábi események vizsgálatára királyi biztossá lett kinevezetése. Ki e' nagyszerű kegyelem kényes nehézségeit, földati sokoldalúságát, a' magyar nemzet várakozásával 's a' kapesol ország szakadozó kívánataival egybevetve politikai szempontból átfontolja, 's ismervé egy részről a' nemzeti közvéleményt, látva más részről az elpattanásig feszített ingerültséget, jósolni mer a' jövendőrül, meg kell öszintén vallania, hogy az átalakulás szakadában alig került még elő fontosabb megbízás, 's legkényesebb érdeksurólódások vegyülvén e' politikai vitajátékba, itt a' kormányi 's nemzeti várakozást kielégítő tapintattal munkálni, ez azon szikla, mellyen szerencsével tul haladni, diesőség, 's midőn ész, magyarnyelvi szépszavúság, jó tapintat nem hiányzanak főispánunknál, párosulván ezekkel az egyenes igazság, el lesz találva e' sent ösvény, mellynek végén a' kibékülés anyala olajágot, a' haza nemlője koszorút tart győzelmi díszjelül. Hallomás szerint f. e. april hónapra tüző ki ő méltósága a' kezdeményi napokat. — Mindig kimondhatlanul örvend letkem, ha a' nemzetiség szerelmét magas női keblekben látom lángra kelni 's egy egy vezérossillagként üdvözölvén azt a' hon egén, hódolattal emlitem a' dieső nevet. Illy szerencse lepett meg e' napokban, midőn főméltóságú herczeg Grassalkovics Leopoldina született Esterházy herczegnőnek f. é. február 28án magyar nyelven kelt 's a' szentiványi lelkész- kinevezést nyilvánító levelét boldog valék olvashatni. E' nagy fényű lelkeslést legyen dicsőítve a' főméltóságú herczegnő, 's hódítsa e' magasztos példa a' nemzeti diesőség koszorújába országgyűlésünk csillagos hölgyeit. Jövő évnegyedes közgyűlésünk junius 10, fenyítő törvényszék april 29, polgári törvényszék majus 6dik napjára tüzetett ki. A' hus ára 11 krajczár maradt. Sebők.

Az iparegyesület igazgató választmánya meleg köszönettel érzi magát tartoznia egy áldozatos vállalatért, melly az egyesület ereit tetemesen növeszté. T. i. Fröhlich Frigyes, Kanicz Emmanuel, Kunewalder János és Fülöp, Nagy József és Valero Antal urak áthatva azon ohajtástól, miszerint a' jelenleg Pesten megnyitvani szándéklott mesterinas-iskola megindításához hatályosan járulhassanak, elhatározzák magukat saját költségükön tánczestélyt adni, a' részvételért személyenkint fizetendő 5 pfrból keletkező jövedelmet pedig tisztán, minden levonás nélkül szolgáltatni az iparegyesület pénztárába azon czélból, hogy e' jövedelmi összeggel a' tervezett iskolák megnyitása és legalább első évi költségeinek fedezése eszközöltessék. A' szándéklott estély közelebb mult hó 24kén a' helybeli hírlapok által méltán magasztalt fényvel, 's mind élvezetre, mind jövedelemre várakozást haladó eredményvel sikerülvén, a' tisztelt estélyadó urak az egyesületi ellenőrség alatt szedett jövedelmet, összesen 845 pftot, a' mai ülésnek bemutatták: azonban annak hova fordítása iránt egyelőre felfüggesztették eltökélésüket. Abból ugyanis, hogy a' mesterinas-iskolák megállapítása iránt már az első indítvány is a' helybeli czéhek némelly tagjaitól származott, — hogy azoknak részletesb terve is a' czéhbeli urak többjeinek élénk részvételével dolgoztatott ki, — hogy továbbá már némelly czéhek által ez iskolákra olly évenkénti adakozások szavaztattak meg, mik ha a' többi czéh is hasonló arányban kötelezendő le magát, a' tervlétesítését biztosítani ígérkeznek estély-adó urak azt remélik, hogy mihelyt a' városi tanács közbenjárása mellett a' nm. m. k. h. tanácsnak kegyes jóváhagyása is megnyeretik, az iskolák az ő segedelmeik nélkül is megnyithatók 's fentarthatók lesznek. Ennélfogva szívesen engedve által a' helybeli czéhek idő szerinti érdemes tagjainak amaz örömbüszke öntudatát, hogy ők voltak legyen a' növendékeknek, nagy részben edes gyermekeknek, javára szolgáló intézvénynek alapítói: ők a' bemutatott özszeget jelenleg csak ideiglen kihelyeztetni, 's mindaddig érintetlen megtartatni kívánják, míg majd valamely az eredeti czéllal rokon rendeltetést tüzendenek ki annak.

Szívesen üdvözli a' választmány ez alkalommal az egyesület alapítói között Hild József építész urat, ki a' szóban forgó táncz-estélyi alkalmakor lefizetvén 50 pftot, ez által azon reményre szabadított fel, hogy az ipar körben sajtáságos jártassága és lángeszének tanácsival 's buzgó részvételével a' választmány törekvéseit segélni szíveskedendik.

Egyébiránt ez uttal jelentetik, hogy a' mesterinas-iskola ügyében f. hó 21kén, vasárnap délután 3 órakor az iparegyesületi szálláson ülés fog tartatni, mellyre a' czéh-elöljáró és mester- valamint egyéb nem-czéhes iparüző urak is különösen hivatalosak. — Kelt a' mart. 29kén tartott ülésből. — C s a n á d y, jegyző.

Iparegyesület. IV. Egyesületünk czéljának, melly hasznos és kivált iparköri ismeretek terjesztésiben áll, elérésére már alapszabályilag is egy eszközül, egy olvasó terem is ki levén jelölve: midőn ennek megnyitására és célszerű olvasmányokkal ellátatása föl gondoskodánk: itt is találkoztunk segedelmezésekkel. A' Wiener Zeitung, Journal des österr. Lloyd's, a' Pesti Hírlap, a' Zollvereinsblatt, a' Merkur, továbbá Török János ur szíveségéből a' Magyar Gazda, ifj. Szabó Pál ur kedveskedéséből a' Moniteur Industriell, mind ajándék-lapok asztalunkon. Könyvtárunk felállításához több munkával járultak: Dr. Gall Lajos ur, ki becses dolgozatiból egyegy példánnyal szolgált; továbbá Dr. Vállas Antal, prof. Rammershoffer Valerián, és Beszédes József mérnök urak. — Glatz János ur, gyógyszerész és vegyerterménygyárnok pedig számosabb könyvet kölcsönzött használatul.

A' felebb említett folyóiratokon felül, mi még más huszat rendelvén meg, 's ezek közül több már rendszeren járván is; továbbá több önálló munka is fogván általunk megvételni: ezennel szívesen híjuk meg az egyesület részvényeseit az olvasó-terem használatára, melly nekik, egyesületi alapszabályink értelmében, ingyen áll szolgáltatukra. 'S miután merjük állítani, mikint, ha egyesületünknel a' tagoknak ez egyetlen jognál se volna több élvezetük, ezzel már annyit nyerne nek, mennyiben két forintért évenként sehol másutt nem részesülhetnek: reméljük, hogy kivált a' helybeliek nem mulasztandják el, már csak az olvasóterem 's annyi hasznos 's jelesül iparköri tárgy olvasmányai kedveért is, tagtársaink iratni be magokat. Az igazg. választmány rendeletéből. C s a n á d y, jegyző.

Felszólítás D. Wesselényi Miklóttól. (Sibő mart. 14.) Csak nem szünik fondorkodó ármány 's értelenség, az Augsburgi Allgemeinét dolgaikról

részint gonosz, részint fonák cikkekkkel ellátni; 's annak szerkesztősege nem szűnik azokat kitünő készséggel közrebocsátani. Mind azon helyzet, melyet a' nemzetek családjában elfoglalni értelmi 's alkotmányos fejlődésünk meghitt 's feljogosított, mind magunk 's külföld iránti kötelességünk már rég bekövetkeztette annak idejét, hogy magunkat rágalmaztatni, magunkon szennyet hagyni 's a' külföldet magunk felől tudatlanságban maradni, vagy épen balítéletekkel eltelni ne engedjük. Mióta ennek ideje megjött, szégyenés bűn súlyáthalmaztuk a' halogató hanyagsága által magunkra. A' külföld napokint inkább akar 's ohajt rólunk tudni, 's kíváncsian és mohón kap a' sajtóságok helyzetét 's sajtóságok vérű nemzetéről minden tudósítást; roszakaróink tudták ezt már jó darab idő óta 's tudják mind inkább használni; mi pedig keleti indolentiánkban legfőleg morgunk, de a' dolgoni segítséget nem igen kísértjük 's annyival kevésbé a' bajnak gyökeres orvoslását. Hiszem én 's tudom mind másoktól, mind saját tapasztalásomból, miszerint sok elferditésre küldtetek a' l l ö czáfolatok, melyeket azonban vagy visszautasítottak, vagy pedig hallgatással mellőztek el, de a' czáfolat 's felvilágosítás egyszerű mérenyén kívül nem lehetne é más ut és mód tudatni a' német 's más külföldi nyelveken olvasó közönséggel a' helytelenséget 's azon igaztalanságot, mely el ellenünk minden rágalmat kikürtölnek; magunk mentességét 's a' dolgok valódi állásának tudatását pedig, úgy szólván s o h a közre nem bocsátják; most midőn a' köznyilvánosságvilágizertefelvilágosító hatalmát annyira gyakorolja, nem lehetne é épen ezen nyilvánosság útján és által védni magunkat azon sebző nyilak ellen, melyeket botor tudatlanság, vagy gonosz szándék reánk mért? nem lehetne é nagy itélőszék elibe idézve, reá kényszeríteni a' 'csak hamis vagy felszeg világ terjesztőt a' való igazí fénye feltűntetésére? Gondoskodunk kell uraim! lily eszközökről; mert a' mellett hogy az ellenünk szórt gúny és rágalmak szívsebzők, a' mellett hogy nemzetnek meggyaláztatást tűrni még egyodnál is kevesebb szabad: azt se felejtjük, miszerint nemcsak valószínű, sőt bizonyos, hogy az ellenünk szórt 's meg nem czáfolat vadakat egész Európa előbb lassankint, 's végre teljesen elhívén, a' közvélemény óriási hatalma fel fog ellenünk támadni; már pedig valamint, egyed 's ügy, melyet egy nemzetnél közvélemény kárhoztat, amaz hatását, ez sikerét veszítvén bukni fog: úgy nemzetnek, melyet a' világ közvéleménye sújt, jövedője bajosan lehet; 's a' nemzetek nagy családjának mostani naponta egymáshoz közelebbé váló 's egymásra inkább ható viszonyában illy kárhoztaló világiszertefelvilágosító közvélemény az attól sujtott nemzetre minden körülményben gyakorolja káros és zsibbasztó hatalmát, de eldöntő pillanatokban megsemmítővé válhat 's válandik. Illy orvosló eszközt az ellenünk mindinkább terjedő ferde fogalmak 's hamis vádak ellen szabadon nekem javasolni; talán ez eszme, ha egyébre nem, jobbak ébresztésre fog szolgálhatni.

Alakuljon minél több fontos és ismértes nevet magában foglaló egyesület. Mihelyt ez 50—60 tagra szaporodik, intézzen az „Augsburgi Allgemeine“ szerkesztőségéhez egy iratot. Ezen, minden tag nevével ellátott irat fejezze ki: miszerint elkerülésére annak, hogy ne jöjjenek azon lapokban — úgy mint eddig honunkról ferde vagy felszeg tudósítások, 's hajjónak, azok megigazítottassanak, — hogy így azon hirlap nagyszámú olvasója, honukat illetőleg hiteles és igaz tudósításokkal láttassék el — a' levél aláírójai egyesültek, 's keblőkből választmányt nevezvén ki, az által saját nevekben fognak ezentul 1) minden hazánkat illető cikkekre, mely azon hirlapban megjelenendik rövid, az irottak valóságát elismerő vagy tagadó, vagy pedig módosító nyilatkozatot küldeni, természetesen az ügy méltóságához, valamint az egyesülethez illő higgadsággal 's egyenességgel szerkesztetteket; — magában értetvén, hogy a' kormányt érdeklőleg mindenkor 's mindenben lehető legnagyobb kiemélet tartatnék szem előtt; mert ezen vállalatnak célja nem volna, czélja nem lehetne vitálni vinni kormányt és nemzet között; hanem csak a' felőlünk terjengett ferde fogalmakat kiigazítani; — 2) időről időre mind a' nálunk oly esetekről 's a' közélet oly műveiről 's jelenetéről, melyek a' külföldet érdekelhetik, mind pedig polgári alkotványunk 's anyagi és társadalmi helyzetünk sajtóságairól, részre nem hajló 's pártzint nem viselő 's mindig teljes hitelességű kútfőkből meritett rövid tudósításokat adand; — 3) minden említett illeten cikket, melyet azon szerkesztőség el nem fogadna, a' külföldnek többi legolvasottabb lapjaiba fognak iktattatni.

Második teendője az egyesületnek: hasonlóan minden tag nevével ellátott hirdetvényt küldeni Német-Francz-és Angolorsz. legjelesebb lapjaiba, melybe egy-

felől a' feljebb leírt 's az Augsburgi Allgem. szerkesztőségéhez intézett nyilatkozat közöltessék, 's az olvasó közönség figyelmessé tétessék az iránt, mikint minden olyan hazánkat illető tudósítás, mely az Augsburgi lapban megjelenik, de melyet az egyesületől egy vagy két hónap alatt helyeslő, czáfoló vagy igazító megjegyzés nem követne, mindannyi bizonyosága lenne annak, hogy azon szerkesztőség amaz egyoldalú tudósításokat azon okból bocsátotta közre, 's az egyesület részéről felvilágosítást azért nem fogadta el, mert az olvasó közönséget tévutra kívánja vezetni. — Másfelől tudtál adatik mind azon szerkesztőségeknek, miszerint azoknak mind az augsburgi rólunk szóló cikkekre, annak küldött, de abban meg nem jelent feleletek és észrevételek meg fognak küldetni, mind pedig időről időre hazánkról érdekes és hiteles cikkek fognak közöltetni.

Harmadik teendője lenne az egyesületnek elnököt 's választmányt választani. Ezen választmány kötelessége: mindazon teendőben, mely részint az Augsburgi szerkesztőséget, részint más hirlapokat illetőleg főnebb kifejezetett, folytonosan, lelkiismeretesen 's pontosan eljárni, eljárásáról az évenként egy- vagy kétszer tartandó közgyűlésnek számot adandó.

A' levelezés költségeire minden tag évenként két ezüst forintot fizessen.

Ezen terv létesülésének egyik akadályja lehetne, ha nem találkoznék a' két Magyarházban 50—60 honfi, kit sértsen 's kinek fájjon az, hogy gúny 's rágalmak szóratnak hazánk ellen; ha nem lenne még csak illyen kisiny szám is, mely állása annak nemcsak fontosságát, sőt parancsoló szükségét, miszerint a' külföldet helyzetünk, dolgaink 's ügyünk iránt tevédsében hagyni, 's a' világ közvéleménye ellenünk kiakulását elnézni, nem szabad. De lehet és szabad é illy gyávaságot, illy bűnös részvétlenséget, illy rövid és homályos látást tenni fel vagy csak képzelné is a' két haza fiairól? — Másik akadály lenne, ha nem lehetne választmányt 's abban szerkesztőket találni, kik a' teendőben buzgón 's czélszerűen eljárni tudjanak is akarjanak is; illyesminek feltétele is sértőbb lenne, hogysem erősen ne hinném, miszerint fognak elegen találkozni, kik olykor dolgozatuk valóban nem drága árán örömet megvásárolandják azon magasztos önértetet, azon dicső állást, miszerint a' hazának 's igazságnak, annak becsületét, ennek szent ügyét diadalal kivívó bajnokai lehetnek. (P. H.)

Spanyolország.

(Vélemény az öz. királyné fogadtatásáról. Gonzalez 's Narvaez meghasonlottak; különféle hírek.) A' madridi hatóságok mind az uralkodó párhoz tartozván, mindent elkövettek, hogy az öz. királynét fényesen fogadják. Mind a' mellett itt sem történt más, mint utjában. A' hivatalnokok tevék az ünnepélyt, a' szabadelvű párt hon maradt, a' nép közönyös volt. Szembetűnő volt azon hallgatagság, melyel minden szerencse-kívánást fogadott. Nyelve kötve marad addig, mig politikai programmjával előáll. Hírszerint komoly vizsály keletkezett Gonzalez Bravo miniszterelnök 's Narvaez közt. Ez ugyanis, nehezére esvén, hogy amaz hízegései által Aranjuezben Krisztina királyné kegyét megnyerte, midőn ez iránt panaszkodott, a' királyné által irigykedő melléknévvvel utasított vissza. Általában a' hir 's gyanítások hova tovább harapoznak. Így beszélnek: hogy Narvaez és a' sereg segítségével az absolutismust szándék helyreállítani, másfelől, mikép Gonzalez az öz. királynét, ezen szándékában ingatagga tevé, elibe rajzolván a' könnyen keletkezhető veszélyt; azt is rebesgetik, hogy a' zárdákat visszaállítani, szerzeteseket visszaháni szándékoznak 'stb. Tagadhatlan, mikép a' képvisleti rendszer Spanyolországban még nem vert mély gyökeret 's nem alakíthatott szilárd kormányt. — Castillo Romába szándékozik, hogy a' régi barátság megújítása iránti alkudozásokat könnyítse. —

Anglia.

(Törvényjavaslat az irlandi választás-javítás iránt. Elegy.) Elliot lord törv. javaslata az irlandi választás-javítása iránt, mikép a' mindkét párti lapokból itélhetni, sem az egyik, sem a' másik pártot nem elégti ki. Mert mig általa az egyik párt a' még eddig eléggé s z a b a d v á l a s z t á s o k megszorítottatását 's néhány tory nemes család hatalmába játszatását félti, a' másik rész ismét attól tart, hogy ez által a' rom. kath. párt a' városokban ismét új engedélyeket kapna. Legnehezebb része e' törv. javaslatnak a' választási qualificatiók kérdése. 1829, tehát az emancipatio előtt Irlandban 216 ezer választó volt, kiknek száma 1830ban 39,700ra csökkentetett, a' reformbill által azonban ismét 72ezerre emeltetett. A' választásra jogosító censust a' kormány ohajtja fölemeltetni, ellenben kívánja, hogy az irlandi választás az angolországival összhangzásba hozat-

ván, legalább 10 fontnyi tiszta jövedelme legyen a' haszonbér 's más tartozások lerovatása után. Az illy 10 fontos választók számát Elliot lord 40 ezerre teszi, kik közül azonban egy fenálló törvénynél fogva közel két harmadrész kitörendő a' tartozások nem fizetése miatt. Ezen csekély szám pedig nagyon tökéletlen népképviselést eredményezne; miért is a' kormány indítványozza, hogy minden földbirtokos és bérlő, kinek évi jövedelme a' szegényiadónál 30 fontra becsültetett, birjon választási joggal. Ezen szabály szerint, ha az özvegyek 's más kimaradandók száma levonatnék is, mégis 55ezer választó lenne. A' bill egyébiránt csak a' 2dik olvasáskor fog részletesen tárgyalatni. O'Con. Ján. azt nyilatkoztatá, miszerint e' bill az ir népet távolról sem elégtitendné ki, 's illy értelemben nyilatkozott O'Connell az atya is a' dublini legújabb repeal-gyülekezetben. Az „irlandi törvényszerű nemzeti repeal-társulat“ april 4én Dublinban tartott gyülekezetében köv. határozott Elliot lord bille ellen: 1) A' bill elnyomó alapokra van építve, m i v e l az irlandi megyék képviselését a' földbirtokos oligarchiára törekszik szorítani, 's a' nép szavát elnyomni. 2) A' census javasolt változtatása által e' semmire kellő bill következtiben a' mostani 10 fontos választók száma $\frac{2}{3}$ részszel csökkentetnék. 3) Általa a' haszonbérlok elmozdítására egészen földesuraik önkényétől függesztetnék föl. 4) Az angol reformbill legroszabbnak tapasztalt zárpontját akarja az ir népre tukmálni. 5) Legnagyobb bibéje a' billnek, miszerint az a' parlamentben az irnépképviselők számát szaporíttatni nem indítványozza. Ezen határozatot a' gyűlés elnöke O'Connell irta alá. O'Connell Dublinban egy új kath. templomnak tette le alapkövét. Az ő segéde pedig Steele Tamás föleleveníte a' régen pünetgett tervet, miszerint Newton Izsáknak illő emlék emeltessék.

Franciaország.

(Lengyel husvét-ünnepély. Koreában a' keresztények üldöztetése. Alkudozás Rómával.) Husvét hétfőjén a' lengyelek szokás szerint Czartoryski hg. elnöke alatt összegyűltek Párisban. Több mint 500 személy jelent meg ez ünnepélyen, köztük a' belga követ Ligne hg, a' seinei főispán Rambuteau gr., Desmichel tábornok 'stb. mind nőtül. A' párizsi érsek körülvetelve a' fővárosban volt lengyel püspököktől, megáldá a' husvétünnepélyt. Cuba szigeten összeesküvés fődötetett fel a' négerék közt. Friend of China lap szerint pedig Korea félszigeten, mely chinai felsőség alatt van, a' keresztények ellen irgalmatlan dühöngés tört ki. Imbert püspök 's más 70 r. katolikus Kingkitao fővárosban lefejeztetett, 's más helyen 180 veretett agyon. — A' püspökök ellenszegülése a' villemaini törvényjavaslat ellen arról győzte meg a' kormányt, miszerint azt nem vihatni ki az egyház és status meghasonlása nélkül. Ennek elkerülése végett új törvényjavaslatot készített a' papnövendék intézetek javíttatása iránt, Fayet püspököt pedig Rómába engedé menni a' szent székkeli tanácskozás végett. —

Németalföld.

(Az önkéntes kölcsön tárgyában a' néphez kir. felszólítás intéztek.) A' nemzet által önként megajánlott statuskölcsön tárgyában következő nyilatkozás intéztek a' néphez: „Mi Ildik Vilmos hálás tisztelettel isten iránt szólunk hozzátok szeretett földiek és jobbgyok, hogy a' ti közremunkálástok által létrejött önkéntes kölcsönért legbensőbb hálánkat nyilvánítsuk. Gazdagok 's kevésbbé tehetősek a' legnagyobb igénynyel lehetnek az iránt, de azok is — és hányan nem voltak, kik ezen kötelességtől egészen menten legnemesb érzelmeiktől indítva csaknem utolsó fillérüket hozták áldozatul a' haza oltárára. Földiek! atyáink ama jelszava: „Egyetértés ad erő“ rajtunk beteljesedett. Az ös németalföldi állhatatos kitűrés, mely minden kötelesség teljesítésekor bármi áron is bebizonyult, most sem tagadta meg önmagát. Mi istenbe vetett bizalommal hisszük, hogy áldás fog ezen nyugodni. Minden, valaki csak ezen segély létesítésében közremunkált, élvezze nemes tettének édes ontadatát. Németalföldiek! kérjük istenünket, hogy azon jó szellemet, melytől a' nép e' napokban újra lelkesítve volt, köztünk megtartsa, szilárdítsa és erősítse, hogy késő maradjunk is annak gyümölcsét arathassák, és hogy Német-alföld népet a' hazaszeretet, egyetértés és isteni félelemben továbbra is őrizze és tartsa meg! És most szeretett földiveim, jobbgyaim mindnyájatokat isten ótalmába ajánlak! Kelt Hágában f.é. april 2dikán.“ A' Handelsblad april. 4diki lapján nagy betűkkel írva következőket olvashatni: „Oh szerencsés pillanat, hogy mi e' mai nap tollat ragadhatunk.“ Mit minden a' létesíthetlenség sorába számított, megvalósult. A' százhuszonhét millió kölcsön megadatott, és a' rendkívül magasra rugtatni

czélzott adó elmarad. Ama tíznap, mely alatt e' roppant kölcsön összefolyt, örök emlékü marad Német-alföld évilapjaiban. Ezen idő lefolyta alatt észrevehető élénkség mutatkozott 's mindenki ügyekezett adományával jó korán előállni, mintha nem is áldozat lett volna, melyet hazájok érdekében most ismét leróttak. Ezen időt ugy tekinthetni mint Német-alföld disznajait.

Dánia.

(Thorwaldsen ünnepélyes eltakarítására.) Thorwaldsen ünnepélyes eltakarítására legáltalánosabb részvétellel ment véghez. Soha Kopenhága ennél nagyobb-szerű jelenet tanuja nem vala, soha még ennél érthetőbbben valódi dán lélek rang-vagy korkülönbőség nélkül nem nyilatkozott. A' régiségi teremben, hol a' halott gyász-alkotványon nyugodott, a' művészek Holst és Rung énekeit zengék 's Clausen oktató halotti beszédet tartott. Ezután a' test levitetvén a' kapu elibe, ott az olasz opera dalszemélyzete énekelt, mire ismét a' művészek a' palota erkélyéről hangoztaták bucsu-válaszokat 's e'közben a' test tömérdek minden rendű művész, tengerészek 's mintegy 7—8 száz tanulósgátul környeztetve tovább vitetett. Az egyszerű tölgy koporsó páma- és czipru-ággal volt ékesítve, melynek felső végén az elhunyt nagy szobrásztól készített, a' reményhorgonyára támaszkodva vésett saját szobra diszelgett. Követték a' koporsót a' műakadémia tagjai, melynek élén a' koronaörökös mint elnök 's több kir. herceg valának láthatók, továbbá rendkívül nagy számú polgári 's katonai hatóságbeli 's a' székek gyász-lobogóikkal. Sz. egyházban személyesen a' király maga lépett a' test elibe 's meg-

holva fogadta azt mellőzve minden udvari szertartást, 's így tisztán az érdemnek hódolva; és előbb Tryde fő egyházsónok halottbeszédet tartván beszentalatt. A' királyné 's a' kir. család minden tagjai is részt vőnek e' gyászünnepélyben. Mind azon utca, mellyen a' gyász kíséret végig vonult, északi szökés szerint fehér homokkal 's zöldgalyakkal volt borítva 's a' hölgyek ablakaikból természeti virágokat szórtak a' koporsóra. E' nagy művész halálát csupán egy tekintetnél fogva mondhatni korán történtek, ugyanis: a' közelebb beállandó ősszel fog elkészülni Thorwaldsen museuma 's felszenteltetni; 's így a' dicsőülte egy olly egyszerű ünnepély várakozott, mely mellett a' világ minden győzelmi pompái háttérbe szorulhatnak, és ő e' nagy napot nem érhetette meg! Thorwaldsennek nem egyszer kimondott azon ohajtása szerint, hogy földi maradványai teremőlelke gazdag emlékei között nyugodjanak, e' célra Bindsbül a' thorwaldseni museum terén álló Krisztusterem alját választá, mellynek végén egy Thorwaldsen által vésett óriási márvány-oroszlan fog felállítani főemlék vagy ravatalképen.

Törökország.

Sztambulban mint említők közelebb egy fiatal görög a' török vallásra áttérvén, miután a' körülmetélés is véghez ment, az izlam felavatottját az egész összecsendült török népség győzelmileg hurcolta szerte a' városban, e' közben egy zarándok csoport egy kath. kolostor előtt, hol épen isteni tisztelet tartatott, huzódván el, mindenféle méltatlankodás és szidalmak közt a' templomba akart nyomulni, de az ajtó előttük bezáratván a' rom-

boló csordamuzulman az egyház ablakit kövekkel beverte, 's az ajtót feltörni ügyekezett, ezt látván a' templomba zárkóztak, egy mellékajton a' kolostor melletti kertbe futottak, de az ostromlók ide is benyomultak; mire az így boszantott keresztény gyülekezet a' francia consul szomszéd kertében keresett menedéket, hanem oda is eljutott a' böszöngök dühe. Egy török katonát, ki a' consul rendeletéből az üldözők előtt a' bejárást védelmezte, agyonlőtt a' dulogó nép, 's a' menekvőkön sok mindenféle méltatlankodást követett el, a' míg végre szerencsésen a' közel fekvő keresztény házakban elrejtöztek. A' pasa erről tudósítván, azonnal ez undok tett színhelyére siet, 's tizet a' tett részesei közül elfogott. Ez irtóztató kihágás hírére nem késett a' francia követ a' portától azonnali elégtételt követelni, mit meg is nyert. Egy szinte ehez hasonló kihágás történt minap Drinápoly közelében, hol egy örmény lakodalom alkalomkor midőn az egybekelési szertartások végre jutának az egyházban, egy nagy részint törökökből részint albániaiakból álló csoport a' templomba nyomult, 's legyőzvé a' ben levőket, a' menyasszonyt 's többi asszonyt nyilvánosan megszeplősíték, a' vőlegényt férfiségűtel megfosztották 's a' t. Ezen események eléggé bizonyítják, mennyire esalatkozunk, ha némelly szép tudósítások után indulva azt hajlanánk magunkkal elhittetni, hogy Törökországban a' műveltség mindinkább halad elő, 's mintha az imént érintett baromias kitörések csak gyéren fordulnának elő. Pedig ezen vakbuzgó izgalmakat a' török nép közt mindinkább ki táplálja, mint a' török papság?

É R T E S Í T Ó.

Hirdetés.

A' nm. magyar kir. udv. kincstár rendelkezéséből a' huszti kir. kam. tisztartói kerületben, nyilvános árverés útján, a' huszti tisztartói hivatal irodájában f. évi május 30-án szokott délelőtti órákban, f. évi nov. 1-jétől kezdve 1847dik évi oct. utolsó napjáig, 3 egymásután következő esztendőre, következő kir. haszonvételek, illő bánatpénz letétele mellett, haszonbérbe adatkak, ugymint:

- Koronai Huszt mezővárosban.
1) A' ser és pálinka-főzés, mészárszék-kelegyűtt, ahhoz kívántató épületekkel és szerszámokkal.
2) A' nagy-ági hidvám-szedési jog, a' hid melletti vámlakházzal, és korcsma-épülettel 's korcsmáltatási joggal együtt.
3) Huszt-Baranya nevű telepedési helyen, valamint az ottani só-próbánál a' szabad korcsmáltatási jog.
4) Ugyanott a' mészárszék.
5) Csebrény nevezetű telepedési helyen, szabad italok korcsmáltatási joga.
6) A' huszti piaczon a' nagy vendégfogadó épület alatti első kalmár kőbolt.
7) Ugyan mellette levő 2dik és 3dik kisebb kőboltok.
8) Ót malom, a' nagy-ági viz csatornán Husztról Izáig, összesen 10 alólcsepő vízi kerékre.
9) Bartos nevű 57 holdnyi majorságbeli szántóföld.

T é c s ő n.

- 10) Az uradalmi mészárszék.

V i s k e n.

- 11) Az uradalmi egy kerekű felül csapó vízi malom, ahoz tartozó kendertörővel.

- 12) Az uradalmi mészárszék.

Iza helységben.

- 13) Az uradalmi korcsmaépület szabad korcsmáltatási joggal.

- 14) Az uradalmi mészárszék.

Száldoboson.

- 15) Az uradalmi korcsma ahoz való állással együtt.

- 16) A' mészárszék.

- 17) Két kerekű vizimalom.

Bustyaházán.

- 18) A' faluban és a' sóházbéli telepedési helyen levő két korcsma.

- 19) Az uradalmi mészárszék.

- 20) A' négy kerekű vízi-malom, ahoz tartozó molnárlak és istállóval együtt.

Talaborfalván.

- 21) Az uradalmi korcsmaház.

- 22) A' mészárszék.

Dulfalván.

- 23) Az uradalmi korcsmaház szabad korcsmáltatási joggal.

Kerékhegyen.

- 24) Az egy kerekű vízi-malom, a' hozzátartozó kaszállóval.

- 25) Az uradalmi mészárszék.

Gernyésen.

- 26) Polyánka nevű 12 holdnyi irtás. A' verchovinai járásban.

- 27) A' kir. fiscus tulajdonához tartozó 's tiz helységben létező összeen 19 1/3 egész urbéri telekből álló részbirtok, 109 telkes jobbágygal, és 93 házas zsellérekkel, nemkülönbén két korcsma épülettel, és 248 hold irtásokkal. 1—3

Hirdetvény.

A' nmu magyar kir. udv. kincstár rendelkezéséből közhírré tétetik: hogy a' diósgyőri koronai és tokaji kincstári uradalmakhoz tartozó következő kir. 's egyéb haszonvételek u. m.:

- A' diósgyőri uradalom részéről:
1) Miskolcz szabadalmazott városban az országos 's heti vásárok jövedelme.
2) Diósgyőrött a' pálinkaház 's mészárszék jogai, ide tartozó épületekkel, 's földekkel együtt.
3) Kis-Győriben a' mocsolyási telepítvényben, ugyszinte
4) Bábonyban a' mészárszék és korcsmáltatás.
5) Mezőkeresztesen a' vásárjövdelem.
6) Kis-Győriben a' mély völgyön találtató kő és pálakő-bányák, és
7) Mező Kövesden a' vásárjövdelem.

A' tokaji uradalom részéről:

- 1) Kis-Tokajban a' korcsmaház.
2) Tarcalon a' piaczkorcsma.
3) Tisza-Ladányban két,
4) Timárban szinte két szárazmalom jövedelmei.

- 5) Rakamazon 276 2/16 h kender, 484 1/16 hold szántóföld, továbbá 397 3/16 kaszás rét

- 6) Tisza-Ladányban 197 1/16 h. szántóföld, 210 9/16 hold kukoriczaföld, és 242 1/16 kaszás 2dik osztályu, 's 586 7/16 3dik osztályu rétek, végre

- 7) Timár határában levő 37 3/16 h. szántóföld és 548 3/4 kaszás rét.

1844dik évi nov. 1ső napjától hat és illetőleg három évre sőt az 5ik és 7d. pontban foglalt földekre nézve a' lefolyó urbéri tagosító per befejezése miatt egy évre közárverés útján, mely a' diósgyőri javadalmak iránt Miskolczon f. év május 4kén a' miskolczi praefecturalis épületben, a' tokaji haszonvételekre nézve pedig ugyancsak f. év aprilis 30án 's következő napjain a' tisztartói lakban tartatni fog, bánatpénz előleges letétele és egy évi haszonbérrel felérő biztosíték bemutatása mellett olly hozzáadással új haszonbérbe kiadandók lesznek: hogy a' földek kisebb, az egyedek erejéhez mérsekelt részletekben árverés alá bocsáttatni és a' helység előjáróinak ajánlatai csupán személyökre, nem pedig a' község nevében is fognak elfogadtatni, a' vám és vásárjövdelemek bérleteiben az izraeliták részt nem vehetnek; egyébiránt az írásbeli ajánlatoknak is általában helye

levén, ezeknek kellékeiről, valamint más árverési és bérleti föltételekről a' diósgyőri föltételi 's illetőleg tarczali tisztartói hivatalokban bővebben értesülhetnek az illető bérleti szándékozók. Budán apr. 3kán 1844. 1—3

Árverési hirdetvény.

A' nmu m. kir. udv. kincstár rendelkezéséből ezennel közhírré tétetik: miszerint a' hradeki kincstári uradalomhoz tartozó kir. haszonvételek 1844ki november 1től 3 esztendőre, ugymint 1847dik octob. utóljaig; nemkülönbén a' hradeki sörház 6 évre, tudniillik 1844ki nov. 1től 1850ik évi octob. utóljaig az ezen célra f. é. junius 3án a' hradeki kastélyban regg. 9 órákor tartandó nyilvános árverés útján bérbe fognak adatni, mellyek következők:

Vendégfogadók és korcsmák.

- 1) a verbitz-husztaki vendégfogadó, mészárszéki joggal, 150 0/0 kerttel, 25 hold 450 0/0 szántóföldekkel, és 15 hold 900 0/0 kaszállókkal.
2) a hradeki ugynevezett réti vendégfogadó. Porubka mellett, mészárszéki joggal 150 0/0 kerttel, 720 0/0 kaszállókkal, és 575 0/0 szántófölddel.
3) a hybbei vendégfogadó, mészárszéki joggal, tulajdon italoknak szabad mérésével (a sört kivéve) 405 0/0 kerttel, 11 hold 634 0/0 szántófölddel, és 23 hold 1134 0/0 kaszállóval.
4) a hradeki kastélyhoz tartozó korcsma egy kis házi-kerttel és 1080 0/0 szántófölddel.
5) a szihottai vendégfogadó egy 720 0/0 kerttel.

- 6) a vichodnai nagy vendégfogadó, mészárszéki joggal, tulajdon italoknak szabad mérésével (a sört kivéve), 81 0/0 kerttel, 6 hold 962 0/0 szántófölddel, és 26 hold 154 0/0 kaszállóval.
7) a bielanszkei nagy vendégfogadó, mészárszéki joggal, tulajdon italoknak szabad mérésével (a sört kivéve), és 37h. szántófölddel.

- 8) a teplicskai korcsma, mészárszéki joggal, tulajdon italoknak, még a' sörnek is szabad mérésével, 6 hold 1284 0/0 szántófölddel, és 1 hold 970 0/0 kaszállóval.
9) a dovalovei vendégfogadó mészárszéki joggal, tulajdon italoknak szabad mérésével (a sört kivéve), 8 hold 904 0/0 szántófölddel, és 13 hold 162 0/0 kaszállóval.

- 10) a kokovai korcsma, mészárszéki joggal, tulajdon italoknak szabad mérésével (a sört kivéve), 893 0/0 kerttel, 13 hold 45 0/0 szántófölddel, és 10 hold 1132 0/0 kaszállóval.
11) a plostin-hlanovai korcsma, mészárszéki joggal, tulajdon italoknak szabad mérésével (a sört kivéve), és 1/3 telekkel.

- 12) a hradeki sörház, serfőző joggal, hozzátartozandó káposztáskertekkel, 2 hold 1137 0/0 kiterjedésű szántófölddel.

Malomok.

- 13) a hradeki malom 4 kövel, a hradeki serfőzőházhoz kívántató szabad ingyeni örlésével, 872 0/0 terjedésű kert és 3 hold 760 0/0 szántófölddel.

- 14) a verbitz 4 kerekű örlő-malom, 2 hold szántófölddel.

- 15) a vichodnai 3 kerekű malom posztó-ványolóval, 2 hold 812 0/0 kert, és 2 hold 8247 0/0 szántófölddel.

- 16) a teplicskai 3 kerekű malom, posztó ványolóval, és 812 1/2 kerttel.

- 17) a kokovai 3 kerekű malom, posztó ványolóval és 4 holdos kerttel.

- 18) az illanovai 4 kerekű malom, 650 0/0 kerttel.

- 19) a lehottai malom 3 kövel, 1 hold 1168 0/0 kert és 12 hold 132 0/0 kaszállóval.

Mészárszékek.

- 20) Verbitz mezővárosában.

- 21) Verbitz-Husztakon.

Halászat.

- 22) Bocza és Maluzsinában.

- 23) Vág folyóban Verbitz mellett.

- 24) Vazsetzi és bielanszkei patakokban.

- 25) Bela és Dovalovetven " "

Havasok.

- 26) a Prostredna zadnai havas.

- 27) Hoskova és zadni Grung.

- 28) Krizna és Hlina.

- 29) Tomanova, Javozova, temne Szmret.

- 30) Druzova, Lapinova, Szutova, Holitza.

- 31) Brezinova.

- 32) Welkj Boh és Miskomo.

- 33) Uboke Polanj, Ticha, Koprovi-cza és Spanya.

- 34) Panszka Javorinka.

- 35) Orantzova és Kralova Javorinka.

- 36) Palenitza, másképp Szalka.

- 37) Schiroka a királyi hegyen.

- 38) a schirokai völgytől Orlovoig.

- 39) Orlovoi völgytől Koleszovoig.

- 40) Koleszovoi völgytől kobutyarki hegynek csucsáig.

- 41) Drjtsna a Temna hegytől az orantzovai völgyig.

Bérleti föltételek a szükséges bánatpénzzel, 's mostani bérsumma mennyiségéhez hasonló biztosítékokkal ellátva, a fenkített napra hivatalosak.

A bérleti föltételek a hradeki uradalomnak irodájában, vagy a tisztartói hivatalban eleve megtekinthetők.

A zsidók, csak az országuttól és uradalmi műhelyektől távollevő korcsmáknak kibérlésében vehetnek részt.

H r a d e k e n, febr. 8án 1844. 3—3
Dunavízállás: Budán april. 19dikén 10' 10'' 6''' a' 0 föltől.